

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

Kertomus vuoden 1994
kaivauksesta
Eeva-Liisa Schulz

SISÄLTÖ

ARKISTOTIEDOT	2
JOHDANTO	3
SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	4
TUTKIMUSMENETELMÄT	5
TASOKAIVAUSALUE/KASKIPELTO	6
Muoto ja maalajit	
Kivetyt kuopat	
Makrofossiilit	
TASOKAIVAUSTA/KASKIPELTOA YMPÄRÖIVÄT RÖYKKIÖT	8
35, 54, 32, 44, 43, 33, 34, 50	
MUUT RÖYKKIÖT	11
Röykkiöryhmä 31, 30, 45, 29	
Kivetty kuoppa röykkiön 30 alla	
16, 17, 18, 20, 23, 25, 28	
YHTEENVETO	15
KARTTALUETTELO	17
NEGATIIVILUETTELO	18
DIAPOSITIIVILUETTELO	21
KARTAT	23 - 57
KUVATAULUT	58 - 67
LIITE: Tutkimusraportti/Makrofossiilitutkimukset	

ARKISTOTIEDOT

Kalvola Iittala Numminmäki

Kaskiraunioiden ja kaskipellon kaivaus 6.6. - 29.7.1994

Kunta: Kalvola 210
 Kylä 1: Iittala 404
 Kylä 2: Keikkala 408

(Tila 1: Kuusisto 1:661
 Kiinteistötunnus: 21040400010661
 Maanomistaja: Riitta Hietanen
 Verkkotie 6 A
 13210 Hämeenlinna)

(Tila 2: Kallensivu 1:693
 Kiinteistötunnus: 21040400010693
 Maanomistaja: Mauri Heinilä
 Unonen 33
 14500 Iittala)

(Tila 3: Pentinluhta 8:30
 Kiinteistötunnus: 21040800080030
 Maanomistaja: Eero Mikkola
 Heinu
 14500 Iittala)

Koko muinaisjäännös tiealuetta, maiden lunastus tapahtui
 7.6.1994, tila 1 lunastettiin kokonaan.

Peruskartta 2132 01 KALVOLA, 1986

Koordinaatit: x = 6776 62 - 6776 75
 y = 2509 18 - 2509 34
 z = 100 - 106,5

Aikaisemmat tutkimukset: inv. 1991, S.-L. Seppälä
 kaiv. 1992, E.-L. ja H.-P. Schulz

Aikaisemmat löydöt: KM 27726:1-15
 Vuoden 1994 löydöt: KM 28688:1-20
 diar. 1.12.1994

JOHDANTO

Koska koko Numminmäen muinaisjäännös sijaitsee tulevan Hämeenlinna-Tampere moottoritien Iittalan liittymän alueella, tuli paikan kaivaminen ajankohtaiseksi, kun moottoritien rakentaminen osuudelle Parola-Jutikkala sai valtioneuvoston vahvistuksen. Tieosuuden rakentaminen aloitettiin virallisesti "alkupaukulla" Parolassa 6.6.1994. Iittalan liittymän rakennustyöt aloitettiin syksyllä 1994.

Vuoden 1991 inventoinnin yhteydessä löydettyä röykkiöaluetta kartoitettiin ja koekaivettiin vuonna 1992. Tuolloin muinaisjäännös todettiin luultua suuremmaksi (röykkiöiden lukumäärä kasvoi 18:sta 53:een), ja röykkiöt osoittautuivat melko suurella varmuudella kaskiraunioiksi. Kaskeamisen puolesta puhuvat röykkiöiden sijainti moreenimäen luoteisrinteellä, kasvillisuus (Terttu Lempiäinen), röykkiöiden muodostamat pelto(?)kuviot, vanhat kartat ja muut historialliset lähteet sekä nimi Pentinluhta. Radiohiiliajoituksen mukaan paikalla olisi kaskettu jo myöhäiskeskiajalla. (Ks. vuoden 1992 kaiv.kert.).

Muinaisjäännöksen suuresta koosta, iästä ja tyypistä johtuen päädyttiin otosluonteiseen tutkimustapaan. Röykkiöiden rakeenteellisten erojen tai yhtäläisyyksien selvittämiseksi oli tutkimusaikataulun puitteissa tarkoitus kaivaa mahdollisimman monta röykkiötä, lisäksi piti selvittää jonkin oletetun kaskipellon rakennetta.

Tielaitoksen Hämeen tiepiiri tilasi (tilaus 610/93/04/H, 25.1.1994) museovirastolta sen kustannusarvion ja kirjeen (kirje 38/304/1993, 11.1.1994) mukaiset tiealueita koskevat arkeologiset tutkimukset ja varasi niihin 549 000 mk. Summasta 498 000 mk oli tarkoitettu Kalvolan Iittalan Numminmäen ja Heinun Kaarneenmäen arkeologisiin kaivauksiin, loput inventointiin Toijalan ja Kuljun välillä.

Maastotyöt tehtiin 6.6. - 29.7.1994 välisenä aikana, Numminmäellä tutkija Eeva-Liisa Schulzin johdolla. Piirtäjinä toimivat HuK:t Eeva-Maria Viitanen ja Esa Mikkola, joka avusti myös Kaarneenmäellä. Kaivajiksi palkattiin molemmille kaivauksille yh-

teensä 10 henkilöä, jotka olivat etupäässä arkeologian opiskelijoita tai muuten kokeneita kaivajia. He jakautuivat kaivausten kesken siten, että Kaarneenmäellä heistä oli vakituisesti neljä, tarvittaessa enemmän.

Makrofossiilitutkimukset on tehnyt FT Terttu Lempiäinen Turun yliopistosta apunaan LuK Liisa Tuomi. Radiohiiliajoituksia arkeologian osastolla ei pidetty tarpeellisina.

Numminmäellä kaivettiin yhteensä noin 400 m², mihin määrään sisältyy noin 160 m² tasokaivausalueita ja 19 röykkiötä ympäristöineen.

SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Muinaisjäännösalue sijaitsee etupäässä Kalvolan kunnan Iittalan kylässä, Numminmäen luoteisrinteellä nykyisen Vt-3:n ja Heinuun ja Verhonkulmaan johtavan tien muodostamassa kulmauksessa, Kalvolan kirkosta 3 km itään. Pentinluhta on Keikkalan kylää.

Sijainnista ja topografiasta on tarkempi selostus vuoden 1992 kaivauskertomuksessa. Maisema oli muuttunut, koska metsä Pentinluhdan tilan kohdalta oli jo kaadettu. Pohjoisimmista röykkiöistä osa oli hakkuuaukiolla, josta löydettiin kolme (55 - 57) uutta röykkiötä. Muinaisjäännösalueen koillisosasta niitä löytyi lisää kaksi (58, 59), ja oletetun kaskipellon reunalta oli yksi (54). Kaksi aiemmin röykkiöksi merkittyä kohdetta (22, 49) poistettiin yleiskartalta. Kaikki röykkiöt sijoittuvat 100 m:n ja 107 m:n korkeuskäyrien väliin.

TUTKIMUSMENETELMÄT

Oletetuista kaskipelloista kaivettavaksi valittiin muinaisjään-
nöksen luoteisreunalla sijaitseva suorakaide, joka jäi kokonaan
tien alle, ja oli peltokuvioista pienin. Myös sitä reunustavat
röykkiöt 35, 54, 32, 44, 43, 33 ja 34 kaivettiin. Koska monitoi-
mikone (koko tieosuudella Parola-Iittala oli tehty yhteissopimus
puukaupoista ja korjuumenetelmistä) uhkasi kaikkia röykkiötä,
niitä valittiin kaivettaviksi vaihtelevin perustein (sijainti,
muoto, koko).

Röykkiöt olivat aikaisemmin saaneet juoksevat numerot, ja uudet
röykkiöt numeroitiin löytöjärjestyksessä numerosta 54 alkaen.
Tutkimuksissa käytettiin samaa koordinaatistoa kuin vuonna 1992,
se kasvoi pohjoiseen ja itään. Tutkimuskohteet liitettiin koor-
dinaatistoon apulinjoilla, joita paalutettiin 6 - 30 metrin vä-
leihin. Kaskipeltoon paalutettiin kahden metrin välein puita väis-
tellen eri muotoisia ja kokoisia kaivausalueita, jotka olivat
yhteydessä toisiinsa. Röykkiöt merkittiin metallipuikoin kivien
sallimin välimatkoin. Korkeuskiintopisteenä käytettiin samaa
röykkiön 36 suurta silmäkiveä (104,04 m mpy.) kuin kaksi vuotta
aikaisemmin (ks. vuoden 1992 kaivauskertomus). Korkeusmittauk-
sissa jouduttiin käyttämään useita vaaituskoneen paikkoja tutki-
musalueen laajuuden, korkeuserojen ja näköesteiden vuoksi.

Dokumentointiin käytettiin piirtämistä ja valokuvausta. (Valoku-
vaaminen oli joskus hankalaa, koska Kaarneenmäellä käytettiin
samoja kameroita. Jotkut mustavalkoiset filmit on kehitetty vir-
heellisesti). Kaikki röykkiöt numeroa 31 lukuunottamatta kaivet-
tiin puolikkaina. Pinnat kaivettiin ja puhdistettiin, profiilit
merkittiin naruilla, piirrettiin (1:25), vaaittiin ja valokuvat-
tiin pinnat, kaivettiin puoliksi pohjaan, piirrettiin (1:25) ja
valokuvattiin profiilit. Profiilit ja pohjaan kaivetut puolet
selviävät kartoilta. Röykkiö 31 kaivettiin tasoina kivikerros
kerrallaan, ja tasot piirrettiin 1:25.

Tasokaivausalueen pinta mitattiin kahden metrin välein, turve-
kerros ja osa humuksesta poistettiin ensimmäisen kivikerroksen
kanssa. Toisen kivikerroksen yhteydessä poistettiin loput metsä-
humuksesta. Kolmannesta kaivauskerroksesta, joka koostui kaski-

maasta ja moreenista, otettiin 2 1:n maanäytteitä makrofosiilitutkimuksia varten. Näytteistä neuvoteltiin paikan päällä Terttu Lempiäisen kanssa. Aluetta kaivettiin tasoina puhtaan moreeniin pintaan, ja sen jälkeen syvimät kaskimaalaukut kaivettiin kuoppille. Tasot piirrettiin (1:50) ja valokuvattiin.

Erikoiskartat (kivetyt kuopat) piirrettiin mittakaavassa 1:10 ja yleiskartat 1:500.

TASOKAIVAUSALUE/KASKIPELTO

Muoto ja maalajit

Kartat ss. 26-32, kuvat s. 58 ja 59, diat 31456, -58-64, -67-68, -72, -74-75, -77

Oletettu kaskipelto oli noin 23 m pitkä ja 9 - 11 m leveä, miltei suorakaiteen muotoinen, rinteen korkeuskäyrien suuntainen (lounaasta koilliseen) alue röykkiöiden välissä (n. 230-240 m²). Sitä reunusti 7 pyöreää tai soikeaa röykkiötä ja 1 pitkä ja matala kiveys. Koska puita ei kaadettu, koko aluetta ei kaivettu. Ensimmäinen kaivauskerros, joka koostui lähes kokonaan metsähumuksesta (vain kaivausalueen läntisimmässä ja itäisimmässä ulokkeessa oli tummaa, nokista maata), sisälsi selvästi vähemmän kiviä kuin seuraavat kerrokset. Pintatason kivet oli todennäköisesti kerätty aluetta reunustaviin röykkiöihin. Seuraavissa kerroksissa kivet lisääntyivät, ja maa muuttui noen ja tuhkan värjäämäksi, likaiseksi humuspitoiseksi moreeniksi, jota kutsuttiin kaskimaaksi. Kaivausalueen länsiosassa, röykkiön 44 ympärillä se oli erityisen tummaa, miltei mustaa. Kaskimaata ei yleensä ollut paksultti (keskim. 10 - 15 cm) puhtaan moreenin päällä. Paikotellen oli kuitenkin syvempiäkin kohta, mutta ne olivat luultavasti etupäässä vain paikoiltaan pois otettujen tai siirtyneiden moreenikivien täyttyneitä kuoppia. Tasokaivausalueelta tehtiin 2. ja 3. tasosta muutama kvartsilöytö.

Kivetyt kuopat

Kartat s. 33 ja 34, kuvat s. 60, diat 31469-70,-73

Kolmannesta kerroksesta paljastui puhtaaseen moreeniin kaivettuina kaksi kivettyä, pyöreää kuoppaa, joiden halkaisijat olivat noin puolimetriä ja syvyydet 25 ja 35 cm. Erityisesti kuoppa ruuduissa 998-999/960-961 oli täynnä mustaa nokimaata, ja kivet olivat palaneita. Suurin osa kivistä oli ohuita laakoja. Ruuduissa 998-999/963-964 olleessa kuopassa mustaa nokimaata oli vain ohut kerros pohjalla, mutta kiveys ei ollut yhtä tiivis, ja tulenpidon merkit olivat vähäisemmät kuin ensiksi mainitussa kuopassa. Kuoppien funktio ei selvinnyt.

Makrofossiilit

Seuraavan listan mukaisten maanäytteiden kasvimääritykset on tehnyt FT Terttu Lempiäinen Turun yliopistosta (Liite):

näyte	1.	ruutu	992/951/30 cm maanpinnasta
	2.		994/961/28-30
	3.		996/959/20-25
	4.		996/963/20-25
	5.		998/957/20
	6.		998/959/3. krs.- pohja/puolikas, musta alue
	7.		998/961/20-25
	8.		1000/963/20-25
	9.		1002/961/20-25
	10.		1004/967/20-25
	11.		1006/965/25-30
	12.		1010/961/20-25

Viljeltyjä hyötykasveja ei tavattu, mutta ihmisen toimintaa suosivia lajeja oli mukana melko runsaasti. Luonnonkasvilajisto oli paikalle luonteenomaisista kasveista peräisin. Kaikki näytteet sisälsivät runsaasti puuhiiltä.

TASOKAIVAUSTA/KASKIPELTOA YMPÄRÖIVÄT RÖYKKIÖT

Röykkiöt esitellään myötöpäivään oletetun kaskipellon reunoja pitkin:

Röykkiö 35, kasken itäkulma

Kartat s. 26 ja 35, kuva s. 62, diat 31444, -65

Takymetrimittaus 1992: $x = 76713.923$, $z = 9237.441$, $z = 102.586$

Röykkiö oli muodoltaan lähes pyöreä (4 x 3,25 m), ja se oli ympäristöään vain n. 20 cm korkeampi, keskiosa oli hieman kuopalla. Röykkiö oli rakennettu erikokoisista kivistä suuren maakiven länsipuolelle, reunoilla oli suurempia kiviä. Osittain maahan kaivetulla röykkiöllä oli syvyyttä 42 - 43 cm, suuren maakiven kohdalla enemmän (70 cm). Kaskimaalta vaikuttanutta nokista maata oli noin metrin leveydeltä suuresta maakivestä röykkiön keskusta. Maakiven takana kaskimaa jatkui koilliseen.

Röykkiö 54, kasken kaakkoislaidalla

Kartat s. 26 ja 36, kuva s. 62, diat 31441, -55

Vuonna 1994 havaittu röykkiö - ei takymetrimittausta

Numero 54 havaittiin vasta aluskasvillisuuden raivauksen yhteydessä. Se oli matala (30 cm) suorakaiteen (4 x 2 m) muotoinen lounaasta koilliseen suuntautuva röykkiö, jota isot kivet näyttivät reunustavan. Röykkiön osittain maahan kaivetun keskiosan täytti kuitenkin kaksi suurta maakiveä, joilla kummallakin oli pituutta yli metri. Niiden kapean välin täytti kaskimaa ja pikkukivet, joita oli myös isojen kivien päällä. Röykkiön keskustalla oli syvyyttä 55 cm. Puhdas pohjamoreeni kohosi melko jyrkästi ylöspäin isojen maakivien ulkopuolella. Pohjoisemman maakiven kupeessa puhtaana moreenin päällä oli noin 10 cm vahva kerros tummaa nokimaata.

Röykkiö 32, kasken eteläkulma

Kartat s.26 ja 37, kuva s. 61, diat 31442, -52

Takymetrimittaus 1992: $x = 76702.773$, $y = 9220.940$, $z = 101.656$

Röykkiö 32 oli pienikokoinen, kahden isohkon maakiven väliseen kuoppaan erikokoisista kivistä kasattu hiukan kulmikas kiveys (2,2 x 2,5 m), toimen maakivi tuli esiin vasta paksuhkon humuskerroksen alta. Röykkiö kohosi maanpinnalle vain 30 -35 cm, mutta maakivien välissä kiveyksellä oli paksuutta yli 70 cm. Kivien välissä oli humusta.

Röykkiö 44, kasken länsikulma

Kartat s. 26 ja 38, kuva s. 62, diat 31448, -54

Takymetrimittaus 1992: $x = 76708.830$, $y = 9211.349$, $z = 100.620$

Röykkiö 44 sijaitsi kaikista Numminmäen röykkiöistä matalimmalla, vain hieman yli 100 m:n korkeudella, jossa maaperä on kosteampaa kuin ylempänä. Röykkiö erottui ympäristöstään matalana (n. 30 cm) ja pyöreänä (2,5 x 2,5 m) kiveyksenä, jossa kivet olivat melko tasakokoisia, ja suuret maakivet puuttuivat. Kiviä, joiden välit olivat hyvin tummaa nokista maata, röykkiössä oli vain ohuelti. Tumma kaskimaa jatkui joka suuntaan röykkiön ympärillä.

Röykkiö 43, kasken luoteislaidalla

Kartat s. 26 ja 39, kuva s. 67, diat 31443, -53

Takymetrimittaus 1992: $x = 76713.333$, $y = 9218.205$, $z = 100.880$

Röykkiö 43 erottui pienenä ja pyöreänä (2,5 x 2,5 m) kiveyksenä selvästi ympäristöstään (n. 40 cm korkea). Reunoilla oli muita isompia kiviä, ja suuret maakivet näyttivät puuttuvan kokonaan. Syvemmälle kaivettaessa kuitenkin ilmeni, että keskellä röykkiötä oli suurehko maakivi että yksi reunakivistä oli myös luontaisella paikallaan. Kiveyksellä oli paksuutta enimmillään liki 80 cm, ja se oli osittain maahan kaivettu. Kivien välissä oli humusta.

Röykkiö 33, kasken luoteislaidalla

Kartat s. 26 ja 40, kuva s. 61, diat 31446, -31457

Takymetrimittaus 1992: $x = 76718.582$, $y = 9221.880$, $z = 100.907$

Röykkiö 33 erottui ympäristöstään tiivinä ja suorakaiteen (2,5 x 1,6 m) muotoisena kiveyksenä, jolla maanpinnan yläpuolella korkeutta oli 30 cm, koilliskulmassa ollut suuri maakivi oli muuta röykkiötä noin 20 cm korkeampi. Röykkiö oli rakennettu em. maakiven varaan siten, että sen ja reunojen isomprien kivien väliin matalaan kuoppaan oli pakattu tiiviisti pienempiä kiviä noin 60 cm:n vahvuudelta. Kivet olivat osittain puhtaan moreenin, osittain tumman kaskimaan päällä.

Röykkiö 34, kasken pohjoiskulma

Kartat s. 26 ja 41, kuva s. 61, dia 31466

Takymetrimittaus 1992: $x = 76722.844$, $y = 9227.365$, $z = 100.875$

Röykkiö 34 oli matala ja pitkä moreenin päälle kerätty harva ja matala (45 cm) kiveys, jolla ei ollut selviä reunoja, eikä sitä oikeastaan voi luonnehtia röykkiöksi. Pituutta sillä oli n. 8 m ja leveyttä n. 2 m kuitenkin kiveyksen selkein ja tihein osa oli pituudeltaan vain n. 4 m. Kivien väleissä oli metsähumusta ja moreenia. Kiveyksestä löydettiin retusoitu pii-iskos.

Röykkiö 50 (rajamerkki), kasken koillislaita

Kartat s. 26 ja 42, dia 31445

Takymetrimittaus 1992, siinä numerona 3: $x = 76719.655$, $y = 9232.585$, $z = 102.204$

Röykkiö 50 oli helppo erottaa, koska sitä oli käytetty myös rajamerkinä, ja sen kekustassa kohosi pystykivi rajamerkintöineen. Rajamerkki oli Pentinluhdan tilan/Keikkalan kylän ja Kuusiston tilan/Iittalan kylän rajalinjan mutkassa. Rajamerkinnät vaikuttivat melko iäkkäiltä ja lienevät peräisin ainakin Nummin torpan ajoilta. Koska röykkiö ei ollut koskematon, siitä piirrettiin vain pinta. Röykkiö oli pieni, melko tasakokoiset kivet muodostivat pohjois-eteläsuuntaisen tiheän suorakulmion (1,75 x 1,25 m), jonka länsipuolella oli noin metrin levyinen pikkukivien muodostama uloke.

MUUT RÖYKKIÖT

Aluksi esitellään neljän röykkiön ryhmä, joka sijaitsi edellisistä noin 20 m kaakkoon ylöspäin rinteessä (kuvat s., diat 31471, -80), sitten edetään vähän ylempänä kulkenutta röykkiönauhaa etelästä koilliseen.

Röykkiö 31

Kartat ss. 43-47, kuvat s. 63 ja 64, diat 31476,-78,-81,-90

Takymetrimittaus 1992: $x = 76687.207$, $y = 9235.254$, $z = 103.414$

Röykkiö 31 sijaitsi hieman erillään muusta ryhmästä, ja se erotui maanpinnalle matalana (20 cm) ja pyöreänä kiveyksenä, joka näytti melko tasakokoisista kivistä rakennetulta. Säännöllisen ulkonäkönsä vuoksi se valittiin kaivettavaksi kivikerros kerrallaan. Heti pinnan puhdistuksen ja turvekerroksen poiston yhteydessä paljastui kuitenkin lounais- ja koillisreunoilta suuret maakivet, joiden väliin röykkiö oli kasattu. Samalla se menetti säännöllisen pyöreän muotonsa, maakivien välissä oli lähinnä suorakaiteen muotoinen, luode-kaakkosuuntainen tiheä ja paksu kiveys (60 cm). Kolmessa ensimmäisessä tasossa kivien välissä oli humusta, sen jälkeen pohjalle asti likamaata sekä 5. kivikerroksessa keskellä tummaa nokimaata. Röykkiön ympäristö kaivettiin samaan tasoon 6. kivikerroksen kanssa, jolloin lika- ja nokimaata paljastui röykkiön ulkopuoleltakin jonkin verran. Röykkiön luota löydettiin hevosenkengännaula, kvartssia ja palanutta savea.

Röykkiöt 30, 45 ja 29 sijaitsivat aivan vierekkäin. Mahdollisesti numerot 45 ja 29 ovat alkuaan samaa röykkiötä, sillä niiden välissä kasvoi suuri kuusi, joka kasvaessaan on särkenyt niitä.

Röykkiö 30

Kartat s. 43 ja 48, kuva s. 63, diat 31480,-87

Takymetrimittaus 1992: $x = 76684.940$, $y = 9230.178$, $z = 103.344$

Röykkiö 30 oli pyöreähkö suuren maakiven varaan kasattu ja osittain maahan kaivettu kiveys, jonka reunoilla oli sisustaa isompia kiviä. Tiheimmillään kiveys oli aivan suuren maakiven juuressa. Kivien väleissä ja röykkiön ympärillä oli tummaa kaski-

maata. Kiveyksen paksuus maakiven länsipuolella oli enimmillään 30 cm, mutta maakiven eteläpuolella se oli selvästi paksumpi (80 cm), alinna oli laakakivistä tehty kuoppa (ks. alla). Maakiven itäpuolella kiveys jatkui turvekerroksen alle paikoin 40 cm vahvuisena tummassa nokimaassa (ks. profiili), ajan puutteen vuoksi sieltä ei kuitenkaan kaivettu. Röykkiöstä löytyi kvartssia ja palanutta savea.

Kivetty kuoppa röykkiön alla

Kartta s. 49, kuva s. 60, dia 31485

Noin 40 - 50 cm röykkiön pintaa alempana, kun kiviä oli poistettu keskimäärin kolme kerrosta, paljastui suuren maakiven eteläpuolelta kivetty kuoppa, jossa oli voimakkaat tulen pidon merkit. Se oli tehty etupäässä laakakivistä, joista suurin makasi pohjana (37 x 32 x 12 cm) maakiven kupeessa keskellä mustaa nokimaata. Pohjakiveä reunusti kaksi pystyssä olevaa laakakiveä (32 x 20 cm, 37 x 18 cm), yksi laaka oli kaatunut pohjan päälle (20 x 13) ja toinen pohjan ulkopuolelle (20 x 9 cm), ja sitä peitti yksi paksummista reunakivistä (21 x 12 x 17 cm), joita muuten oli pohjan ympärillä vielä kolme. Kiveys oli nokimaan täyttämä, ja ison maakiven kuopan vastainen seinämä oli nokeentunut. Nokimaassa pohjakiven lounaispuolella oli hiilien reunustama pieni punaiseksi palanut hiekkalaikku. Kuopasta otettiin 1 maanäyte, joka ei kuitenkaan sisältänyt mitään kuopan funktiota valaisevaa materiaalia (ks. Liite, näyte 13.).

Röykkiö 45

Kartat s. 43 ja 48, kuva s. 63, diat 31480

takymetrimittaus 1992: koordinaatteja ei listattu

Röykkiö 45 oli pienikokoinen ja epämääräisen muotoinen matala (20 - 30 cm) kiveys, jota suuren kuusen juuret olivat ilmeisesti rikkoneet. Tiheä, mutta ohut, etupäässä pienistä kivistä muodostunut kiveys kulki kaakosta luoteeseen (2 x 1,5 m), ja sitä reunusti pohjoisessa ja luoteessa isommat kivet. Toisaalta nämä isommat kivet näyttivät muodostavan lounaasta koilliseen suuntautuvan nelikulmion (2,5 x 1,75 - 2 m), jonka itä- ja koillisosasta kuitenkin pikkukivet puuttuivat. Kivien väleissä oli tummaa kaskimaata. Röykkiöstä löytyi tuluskvartssia.

Röykkiö 29

Kartat s. 43 ja 48, kuvat s. 63, diat 31479-80,-86

Takymetrimittaus 1992: $x = 76679.582$, $y = 9230.340$, $z = 103.790$

Röykkiö 29 oli miltei itä-länsisuuntainen suorakaiteen muotoinen kiveys (4 x 2,5 - 2,75 m), jonka kussakin kulmassa oli suurehko maakivi. Maanpinnalle röykkiö kohosi vain 25 - 45 cm, mutta tiheällä, osittain maahan kaivetulla kiveyksellä oli paksuutta enimmillään 75 cm. Röykkiökivien väleissä oli tummaa kaskimaata ja alla moreeni. Röykkiöstä löydettiin pala ohutta metallia.

Röykkiö 16

Kartat s. 43 ja 50, kuva s. 65, dia 31482

Takymetrimittaus 1992: $x = 76665.306$, $y = 9243.505$, $z = 105.557$

Röykkiö 16 oli miltei pohjois-eteläsuuntainen puolisuunnikkaan muotoinen kiveys, joka näytti rakennetun suurien maakiven väliin. Röykkiön pohjoispäässä oli hyvin kookas (2 x 1,1 m) kivi ja eteläpäässä kolme suurehkoa kiveä. Isojen kivien välinen alue oli täytetty melko ohuelle kerroksella pienempiä kiviä, joilla samalla oli peitetty röykkiön keskellä ollut suuri maakivi. Röykkiökivien väleissä ja alla oli kaskimaata. Röykkiö oli lähes 4 m pitkä ja noin 1,5 - 2,5 m leveä. Ympäristöstään se kohosi 25 - 40 cm.

Röykkiö 17

Kartat s. 43 ja 51, kuvat s.65, diat 31483

Takymetrimittaus 1992: $x = 76676.156$, $y = 9245.959$, $z = 104.760$

Röykkiö 17 oli soikeahko lounaasta koilliseen suuntautunut kiveys (3 x 1,75 m) melko pienikokoisen maakiven koillispuolella. Se kohosi ympäristöstään vain parikymmentä senttiä. Eri kokoisista kivistä tehty osittain maahan kaivettu kiveys moreenin päällä oli paksuudeltaan noin 50 cm, ja kivien väleissä oli tummaa kaskimaata. Turve- ja humuskerroksen alla kaskimaa jatkui kaikkiin suuntiin röykkiön ympärillä. Röykkiöstä löydettiin kvartssia ja palanutta savea.

Röykkiö 18

Kartat s. 43 ja 52, kuva s. 66, diat 31484,-92

Takymetrimittaus 1992: $x = 76683.267$, $y = 9253.462$, $z = 105.046$

Röykkiö 18 oli miltei pyöreä kiveys, joka oli rakennettu kolmen maakiven varaan ja väliin. Kaksi maakiveä oli röykkiön itäreunalla, kolmas miltei keskellä lähellä luoteisreunaa (4 x 3,5 m, tiheimmän kiveyksen mitat), reunoilla ja röykkiön länsiosassa oli suurempia kiviä kuin muualla. Korkeimman maakiven vuoksi röykkiö kohosi ympäristöönsä selvästi korkeammaksi (40 - 55 cm). Kiveyksellä moreenin päällä oli paksuutta reilut 60 cm. Kivien välissä oli tummaa kaskimaata, joka jatkui kaikkiin suuntiin röykkiön ulkopuolella. Röykkiöstä löydettiin 1 kvartsi-iskos.

Röykkiö 20

Kartat s. 43 ja 53, dia 31491

Takymetrimittaus 1992: $x = 76690.552$, $y = 9268.132$, $z = 105.696$

Röykkiö 20 oli soikea, suuren maakiven ympärille tehty kiveys, jonka reunoilla oli muuta kiveystä suurempia kiviä. Röykkiö oli lähes pohjois-eteläsuuntainen (4,5 x 3 m) ja kohosi ympäristöstään 40 - 80 (maakivi) cm. Röykkiö oli kasattu suurehkojen moreenikivien päälle, ja röykkiökivien alla ja väleissä oli tummaa kaskimaata. Röykkiöstä löydettiin kvartsia.

Röykkiö 23

Kartat s. 54 ja 55, kuvat s. 66, diat 31488-89

Ei takymetrimittausta

Röykkiö 23 oli suurikokoinen, soikea lounaasta koilliseen suuntaunut kiveys suuren maakiven varassa. Koska osa kiveyksestä oli maakiven päällä, oli röykkiö melko korkea (n. 50 cm) ja erottui hyvin ympäristöstään. Keskellä röykkiötä oli laho kanto, kasvuaikanaan puun juuret ovat ilmeisesti siirrelleet röykkiökiviä. Enimmillään kiveyksellä moreenin päällä oli paksuutta reilut 60 cm, se madaltui tasaisesti reunoja kohti maakiven kummallakin puolella. Kivien välissä moreenin päällä oli tummaa kaskimaata, joka jatkui kaikkiin suuntiin röykkiön ulkopuolella.

Röykkiö 25

Kartat s. 54 ja 56

Ei takymetrimittausta

Röykkiö 25 oli miltei itä-länsisuuntainen matala (20 -30 cm) kiveys suuren maakiven varassa. Maakiven itäpuolella ja osittain sen päällä oli nelikulmainen kiveys (4,5 x 1,75 - 2,5 m), jonka eteläreuna oli hieman kaareva kaveten itään päin. Melko tasakokoisia kiviä oli 2 - 3 kerrosta puhtaasti moreenin päällä, kivien välissä oli tummaa kaskimaata, joka jatkui kaikkiin suuntiin röykkiön ulkopuolelle. Myös suuren maakiven pohjois- ja luoteispuolella oli kiviä, mutta tiheää kiveystä ne eivät muodostaneet, osa niistä saattoi olla maakiven päältä pudonneita.

Röykkiö 28

Kartat s. 54 ja 57

Ei takymetrimittausta

Röykkiö 28 oli pyöreä kiveys (2,5 x 2,25 m), jossa suurimmat kivet oli aseteltu etelä- ja itäosiin. Kiveys oli tiheä, ja se sijaitsi miltei mustassa nokimaakuopassa. Kiveyksellä oli paksuutta liki 60 cm, maanpinnalle se kohosi 20 - 30 cm. Kivien alla ja väleissä oli tummaa nokimaata ja hieman vaaleampaa kaskimaata, joka jatkui röykkiöstä etelään ja itään. Musta nokimaa jatkui röykkiöstä länteen ja itään.

YHTEENVETO

Numminmäellä tutkittiin 19 kiviröykkiötä, yhtä röykkiöiden rajaamaa aluetta sekä sekä kolme kivettyä kuoppaa, jotka paljastuivat kaskimaannoksen alta moreenista ja yhden röykkiön alta. Kivettyjen kuoppien funktio ei selvinnyt, vaikka kaikissa olikin tulenpidon merkkejä. Röykkiöiden rakenteissa huomattiin jonkin verran eroja. Jotkut olivat osittain maahan kaivettuja, toiset suoraan tasaiselle maalle kasattuja. Suurin osa röykkiöistä oli rakennettu maakivien varaan, ja olivat muodoltaan soikeita tai pyöreitä, mutta joukossa oli myös lähes suorakulmaisia kiveyksiä. Röykkiöiden rajaamassa kaskipellossa ei havaittu mitään selviä maanmuokkauksesta kertovia merkkejä, eikä makrofossiilia-

nalyysi paljastanut jäänteitä viljelykasveista, vaikka ihmisen vaikutus onkin hyvin näkyvässä. Ainoat selkeät merkit kaskeamisesta olivat hiili- ja nokipitoinen maa, joka kuvastui myös kaikissa maanäytteissä suurina puuhiilimäärinä, ja tuluskvartsit. Useista röykkiöistä löydettiin lasinpaloja, lasitettua punasavi-keramiikkaa, fajanssia ja liitupiippujen katkelmia. Lisäksi löydettiin pari hevosenkengän katkelmaa, jotka olivat peräisin melko suurikokoisista ja pieninaulaisista kengistä. Löydöistä vain kvartsit, pii, palanut savi, yksi metallipala sekä keskiaikaista tyyppiä oleva hevosenkengännaula talletettiin. Nämä löydöt tehtiin yleensä syvemmältä (röykkiön alta tai kaskimaasta) kuin edellämainitut selvästi verraten nuoret esineiden katkelmat, jotka olivat yleensä pintalöytöjä.

Helsingissä 24.5.1995



Eeva-Liisa Schulz, FM

KARTTALUETTELO

			s.
Ote peruskartasta 2132 01	1:20000	A4	23
Yleiskartta	1:500	A2	24
Yleiskartan peitepiirros	1:500	A2	25
Pintavaaaitus: kaskipelto, röykkiöt 32-35, 43, 44, 50, 54	1:200	A4	26
Kaskipelto:			
1. kivikrs. (2 kpl)	1:50	A2	27, 28
2. kivikrs. (2 kpl)	1:50	A2	29, 30
3. kivikrs. (2 kpl)	1:50	A2	31, 32
Kivetyt kuopat:			
- ruuduissa 998-999/960-961	1:10	A3	33
- ruuduissa 998-999/963-964	1:10	A3	34
Röykkiö 35, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	35
Röykkiö 54, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	36
Röykkiö 32, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	37
Röykkiö 44, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	38
Röykkiö 43, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	39
Röykkiö 33, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	40
Röykkiö 34, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A2	41
Röykkiö 50, 1. kivikrs.	1:25	A4	42
Pintavaaaitus:			
röykkiöt 29 - 31, 45, 16 - 18, 20	1:200	A4	43
Röykkiö 31:			
- 1. - 6. kivikrs. (3 kpl)	1:25	A3	44-46
- 7. kivikrs.	1:25	A4	47
Röykkiöt 29, 30, 45:			
1. kivikrs. ja profiilit	1:25	A2	48
Kivetty kuoppa (röykkiön 30 alla)			
ruuduissa 973-975/970-972	1:10	A4	49
Röykkiö 16, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	50
Röykkiö 17, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	51
Röykkiö 18, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	52
Röykkiö 20, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	53
Pintavaaaitus:			
röykkiöt 23 - 25, 27, 28, 51	1:200	A4	54
Röykkiö 23, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	55
Röykkiö 25, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	56
Röykkiö 28, 1. kivikrs. ja prof.	1:25	A3	57

NEGATIIVILUETTELO

99269 Yleiskuva tasokaivausalueelle, hakkuuaukion reunaa. Kuvattu luoteesta. Kuvaaja H.-P. Schulz.

Kuvaaja E.-L. Schulz:

99274 Röykkiö 54 lounaasta.
 99275 Röykkiö 32 lounaasta.
 99276 Röykkiö 43 lännestä.
 99277 Röykkiö 35 koillisesta.
 99278 Röykkiö 34 koillisesta.
 99279 Röykkiö 50 pohjoisesta.
 99280 Röykkiö 33 lounaasta.
 99281 Kiveystä röykkiöiden 33 ja 43 välillä idästä.
 99282 Yleiskuva hakkuuaukiolta. Kuvattu pohjoisesta.
 99283 Röykkiö 44 länsilounaasta.
 99284 Röykkiö 44 länsilounaasta.
 99285 Kuten 99281, itäkoillisesta.
 99286 Röykkiö 33 etelästä.
 99291 Röykkiön 35 profiili.
 99292 Röykkiön 34 profiili.
 99293 Röykkiön 32 profiili.
 99294 Röykkiön 43 profiili.
 99295 Röykkiön 44 profiili.
 99296 Röykkiön 54 profiili.

Kaskipelto, 1. kivikerros:

99304 994-1002/961-965 pohjoisesta, taustalla röykkiö 54.
 99305 Sama koillisesta, röykkiötä 54 kuvassa vasemmalla.
 99306 Röykkiön 33 profiili.

Kaskipelto, 1. kivikerros:

99307 1000-1006/953-958 etelästä.
 99308 992-1000/957-961 etelästä, etualalla röykkiö 32.
 99310 1004-1008/965-969 pohjoisesta.
 99311 1002-1011/961-963 pohjoisesta.
 99312 Sama, etualalla röykkiö 34 profiiliin kaivettuna.

Kaskipelto, 2. kivikerros:

99313 994-1002/961-965 koillisesta.
 99314 Sama.
 99318 1004-1008/963-969 lounaasta.
 99319 1002-1011/ 961-963 pohjoisesta.

Kaskipelto, 3. kivikerros:

- 99324 992-1002/957-965 koillisesta.
 99325 Satu Koivisto, Eeva-Maria Viitanen ja Esa Mikkola.

Kaskipelto, 2. kivikerros:

- 99329 1000-1006/953-958 pohjoisesta.
 99333 Kivetty kuoppa ruuduissa 998-999/960-961 puoliksi kuopalle kaivettuna, lounaasta.
 99334 Sama kaakosta.
 99335 Kivetty kuoppa ruuduissa 998-999/963-964 puoliksi kuopalle kaivettuna, länsilounaasta.
 99336 Yleiskuva röykkiöstä 31, 30, 45 ja 29 ennen kaivamista, pohjoiskoillisesta.
 99337 Sama länsiluoteesta.

Kaskipeltoa, 3. kivikerros:

- 99338 1004-1008/963-969 koillisesta.
 99343 Kivetyt kuopan pohja ruuduissa 998-999/960-961, luoteesta.
 99344 Kivetyt kuopan pohja ruuduissa 998-999/963-964, lännestä.

Kaskipelto, 1. kivikerros:

- 99345 992-994/944-957 idästä.

Kaskipelto, 3. kivikerros:

- 99346 1000-1006/953-958 etelästä.
 99351 Röykkiö 31 lännestä, pinta puhdistettu = 1. kivikerros.

Kaskipelto, 2. kivikerros:

- 99360 992-994/944-952 idästä. (epäonnistunut)
 99361 992-994/944-950 kaakosta. (epäonnistunut)
 99362 Röykkiö 31 koillisesta, 2. kivikerros.
 99363 Röykkiö 29 itäkoillisesta.
 99366 Röykkiö 45 lännestä.
 99367 Röykkiö 30 länsiluoteesta.
 99368 Röykkiöt 29, 30, 45 koillisesta.
 99377 Röykkiö 31 koillisesta, 4. kivikerros.
 99380 Röykkiö 16 etelästä.
 99381 Röykkiö 17 pohjoisesta.
 99382 Röykkiö 18 etelästä.
 99383 Kivetty kuoppa ruuduissa 973-975/970-972 röykkiön 30 alla. Kuvattu ylhäältä pohjoisluoteesta.
 99387 Röykkiön 29 profiili.
 99388 Röykkiön 16 profiili.

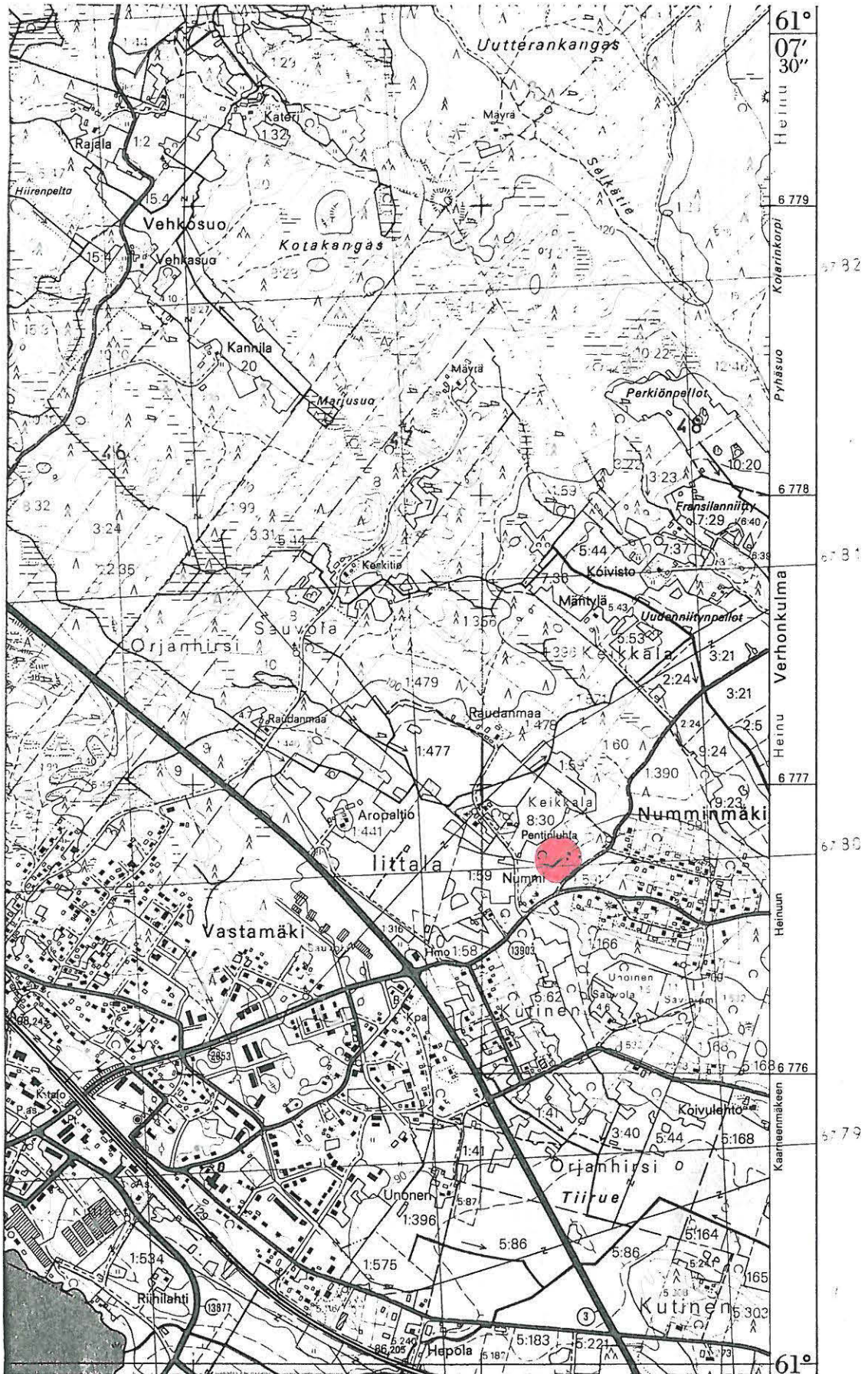
- 99389 Røykkiön 17 profiili.
- 99392 Røykkiön 31 pohja idästä.
- 99393 Røykkiö 20 etelästä.
- 99394 Røykkiön 18 profiili.
- 99395 Røykkiön 30 profiili.
- 99396 (Prof. 975.20/972-973.30/972.30 lännestä), epätarkka.
- 99397 (Kivetty kuoppa ruuduissa 973-975/970-972 røykkiön 30 alla, lännestä), epätarkka.
- 99398 Røykkiö 23 itäkoillisesta.
- 99411 Røykkiö 28 idästä.
- 99412 Røykkiön 20 profiili.
- 99413 Røykkiön 25 pintaa puhdistetaan, idästä.
- 99414 Tuntematon Satu Koivisto.
- 99415 Røykkiön 23 profiili.
- 99416 Røykkiöitä 25 ja 28 kaivetaan. Kuvattu lounaasta.
- 99417 Røykkiön 28 profiili.
- 99418 Røykkiön 25 profiili.
- 99419 (Sama), epätarkka.
- 99420 Työkalujen puhdistusta ja pakkaamista.
- 99421 Sama.
- 99422 (Taustalla piirretään røykkiöiden 25 ja 28 profiileja), epätarkka.
- 99423 (Sama), epätarkka.
- 99424 Päätöstöitä.
- 99425 Ryhmäkuva.
- 99426 Ryhmäkuva.
- 99427 Marko Sinkko ja Petri Aitta-aho.

DIAPOSITIIVILUETTELO

- 31440 Yleiskuva tasokaivausalueelle, hakkuuaukion reunaa. Kuvattu luoteesta. Kuvaaja H.-P. Schulz.
Kuvaaja E.-L. Schulz:
Röykkiöiden pinnat puhdistettu = 1. kivikerros:
- 31441 Röykkiö 54 lounaasta.
- 31442 Röykkiö 32 lounaasta.
- 31443 Röykkiö 43 lännestä.
- 31444 Röykkiö 35 koillisesta.
- 31445 Röykkiö 50 pohjoisesta.
- 31446 Röykkiö 33 melk. etelästä.
- 31447 Kiveystä röykkiöiden 33 ja 43 välillä idästä.
- 31448 Röykkiö 44 lännestä, pinta puhdistettu = 1. kivikrs.
- 31449 Eppu valmistautuu röykkiön 54 piirtämiseen. Kuvattu idästä.
- 31450 Petri ja Tiina kaivavat röykkiötä 34. Kuvattu lounaasta.
- 31451 Mirja, Marko ja Jouni kaivavat röykkiötä 35. Kuvattu luoteesta.
- 31452 Röykkiön 32 profiili.
- 31453 Röykkiön 43 profiili.
- 31454 Röykkiön 44 profiili.
- 31455 Röykkiön 54 profiili.
Kaskipelto, pintakrs. poistettu = 1. kivikrs:
- 31456 Sama koillisesta, kuvassa vasemmalla röykkiötä 54.
- 31457 Röykkiön 33 profiili.
Kaskipelto, pintakrs. poistettu = 1. kivikrs:
- 31458 1000-1006/953-958 etelästä. Kaivausalueen laidalla Eppu.
- 31459 992-1000/957-961 etelästä, etualalla röykkiö 32.
- 31460 1004-1008/965-969 pohjoisesta.
- 31461 1002-1011/961-963 pohjoisesta, etualalla röykkiö 34 profiiliin kaivettuna.
Kaskipelto, 2. kivikrs:
- 31462 994-1002/961-965 koillisesta.
- 31463 1004-1008/963-969 lounaasta.
- 31464 1002-1011/961-963 pohjoisesta.
Kaskipelto, 3. kivikerros:
- 31465 Röykkiön 35 profiili.

- 31466 Røykkiön 34 profiili.
31467 992-1002/957-965 koillisesta.
Kaskipelto, 2. kivikrs:
31468 1000-1006/953-958 pohjoisesta.
31469 Kivetty kuoppa ruuduissa 998-999/960-961 puoliksi kuopalle kaivettuna. Ympäristö 3:ssa kivikrs:ssa. Kuvattu lounaasta.
31470 Sama kaakosta.
31471 Yleiskuva røykkiöryhmän 31, 30, 45, 29 alueelta. Kuvattu pohjoiskoillisesta.
31472 1004-1008/963-969 koillisesta.
31473 Kivetyt kuopan pohja ruuduissa 998-999/963-964. Kuvattu lännestä.
Kaskipelto, pinta poistettu = 1. kivikrs:
31474 992-994/944-957 idästä. Eppu kaivausalueen laidalla.
Kaskipelto, 3. kivikrs:
31475 1000-1006/953-958 etelästä.
31476 Røykkiö 31 lännestä, pinta puhdistettu = 1. kivikrs.
Kaskipelto, 2. kivikrs:
31477 992-994/944-950 kaakosta.
31478 Røykkiö 31 koillisesta, 2. kivikrs.
Røykkiöiden pinnat puhdistettu = 1. kivikrs:
31479 Røykkiö 29 itäkoillisesta.
31480 Røykkiöt 29, 30, 45 koillisesta.
31481 Røykkiö 31 koillisesta, 4. kivikrs.
Røykkiöiden pinnat puhdistettu = 1. kivikrs:
31482 Røykkiö 16 etelästä.
31483 Røykkiö 17 pohjoisesta.
31484 Røykkiö 18 etelästä.
31485 Kivetty kuoppa ruudussa 974/971 røykkiön 30 alla.
31486 Røykkiön 29 profiili etelästä.
31487 Røykkiön 30 profiili etelästä.
31488 Røykkiö 23 itäkoillisesta.
31489 Røykkiön 23 profiili lännestä.
31490 Røykkiön 31 pohja idästä.
Røykkiön pinta puhdistettu = 1. kivikrs:
31491 Røykkiö 20 etelästä.
31492 Røykkiön 18 profiili lännestä.

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
 EEVA-LIISA SCHULZ 1994



OTE PERUSKARTASTA 2132 01 KALVOLA
 MK 1: 20 000

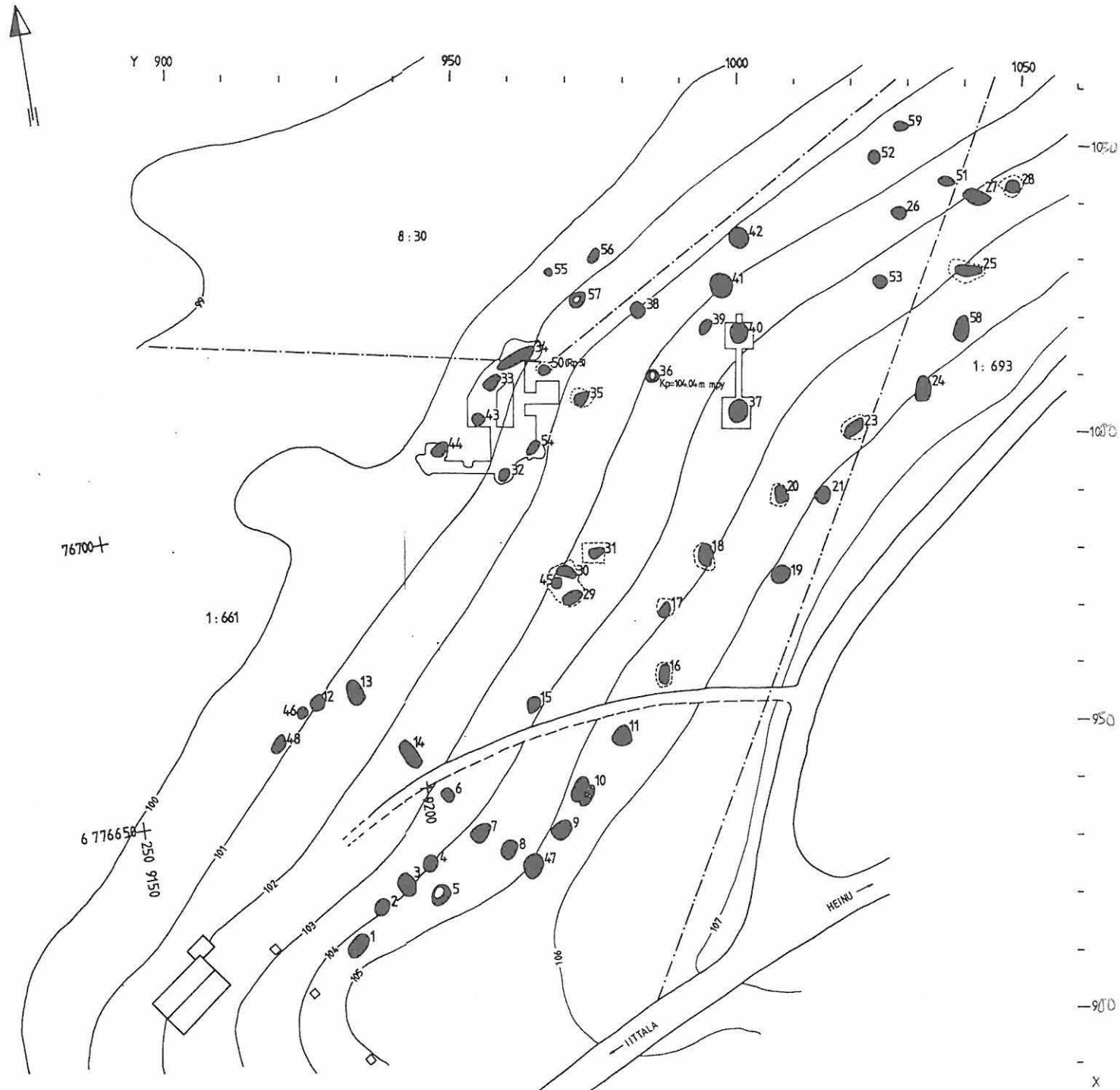
KAIVAUSALUE MERKITYY PUNAISELLA

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
 E.-L. SCHULZ 1994
 YLEISKARTTA ~~4:500~~

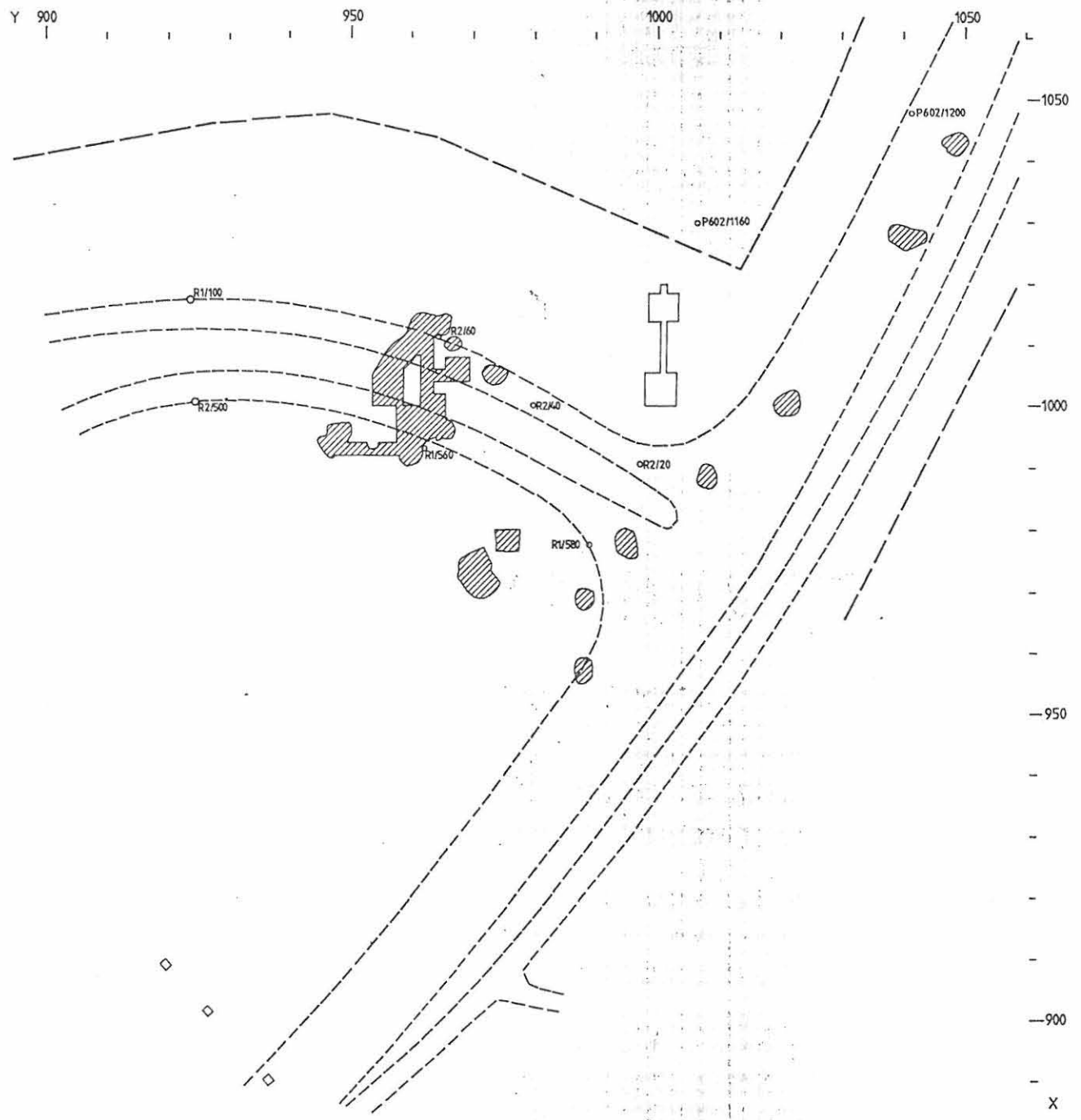
Pohja tielaitoksen suunnitelmakartta 1:2000
 mittaus H.-P. Schulz 8/1992
 E.-L. Schulz 6-7/1994
 takymetrimittaus (n:ot 16-23, 29-44, 50)
 Tielaitos Hämeen piiri 8/1992
 piirt. H.-P. Schulz, E.-M. Viitanen



- röykkiö 1-59
- /○ kaivausalue
- koekuoppa 1992
- /// tie, metsätie
- 8:30 tilan raja, R:No
- 101 korkeuskäyrä m mpy

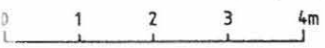


KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
 E.-L. SCHULZ 1994
 YLEISKARTTA 1:500 PEITEPIIRROS
 Pohja tielaitoksen suunnitelmakartta 1:2000

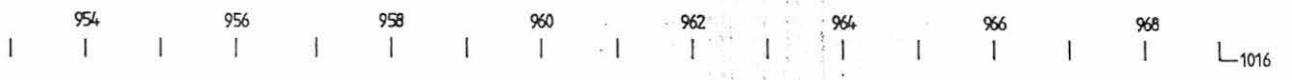


-  kaivausalue 1994
-  kaivausalue 1992
-  haltuunottoalueen raja
-  suunniteltu tielinja
-  tielinjan paalu

Kaskipelto
1. kivikrs
mk ~~4.50~~ kp=104.04 m mpy
luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)
piirt. E. Mikkola ja E.-M. Viitanen



-  nokimaa
-  humus
-  humuksensek. hiekka
-  hiekka
-  moreeni
-  kivi
-  kanta, juuri



L 1016



Röykö 34
ks. erikoiskartta
mk 1:25

Röykö 33
ks. erikoiskartta
mk 1:25

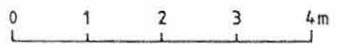
Röykö 43
ks. erikoiskartta
mk 1:25

EI
KAIVETTU

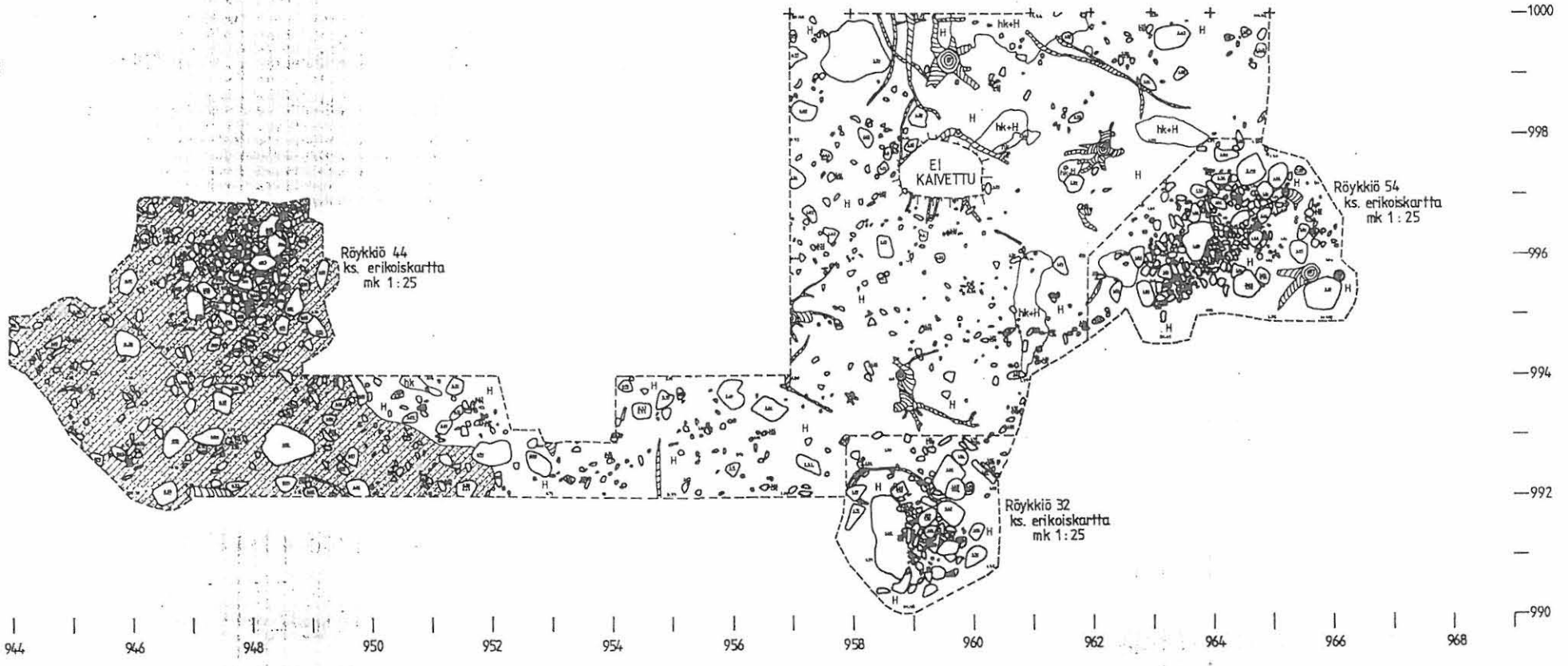
1016
—
1014
—
1012
—
1010
—
1008
—
1006
—
1004
—
1002
—
1000

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
 E.-L. SCHULZ 1994

Kaskipelto
 1. kivikrs
 mk 1:50 kp=104.04 m mpy
 luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)
 piirt. E. Mikkola ja E.-M. Viitanen



-  tumma kaskimaa
-  humus
-  hiekka
-  humuksensek. hiekka
-  kivi
-  kanta, juuri
-  kuoppa



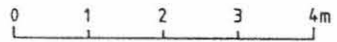
Kaskipelto

2. kivikrs

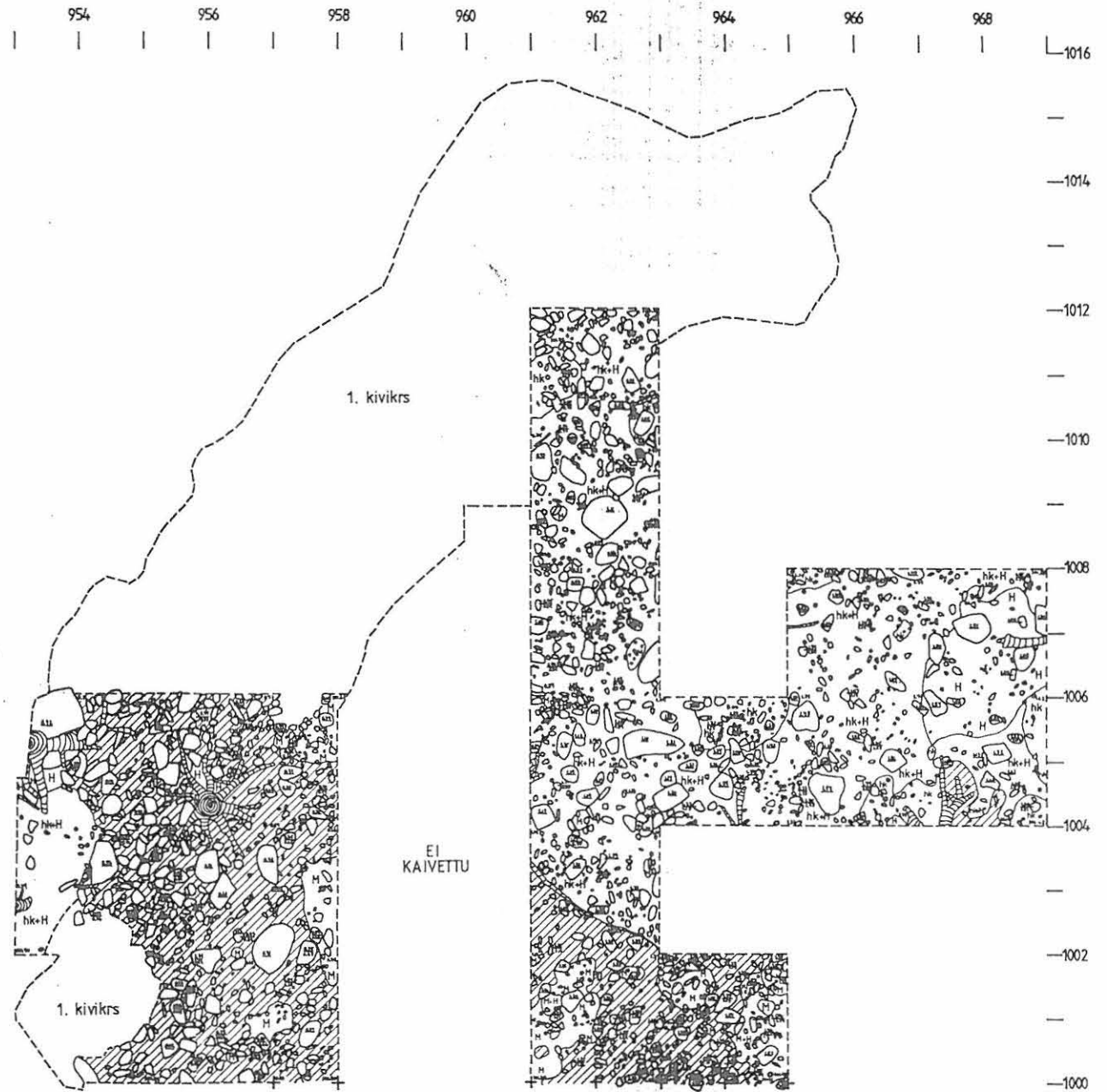
mk 1:50 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(404=104.04)

piirt. E. Mikkola ja E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  humus
-  hiekka
-  humuksensek. hiekka
-  moreeni
-  humuksensek. moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



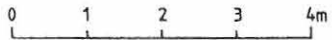
Kaskipelto

3 kivikrs (moreenin pinta)

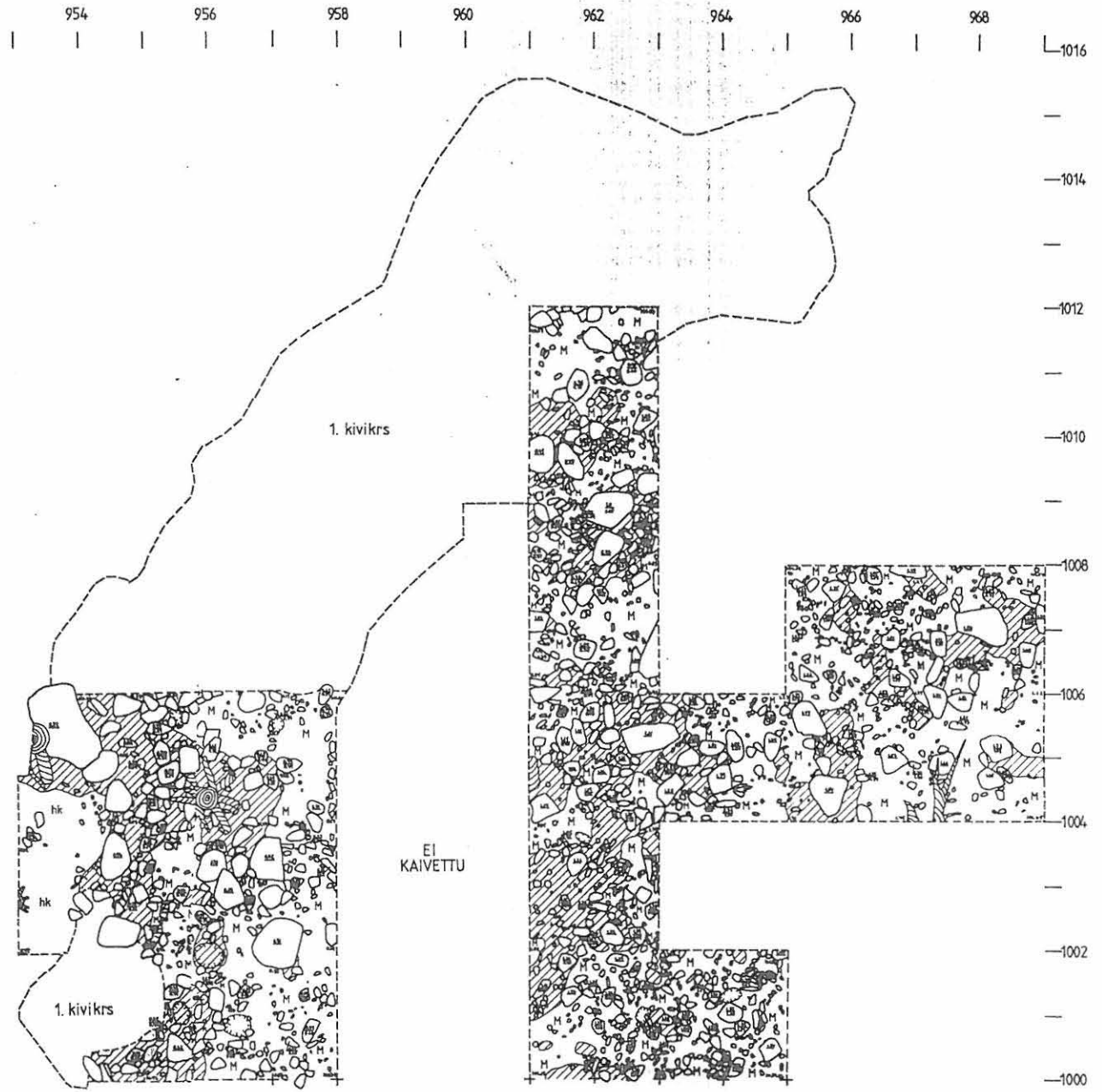
mk 1-50 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  hiekka
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri
-  kuoppa



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

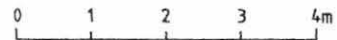
Kaskipelto

2. kivikrs

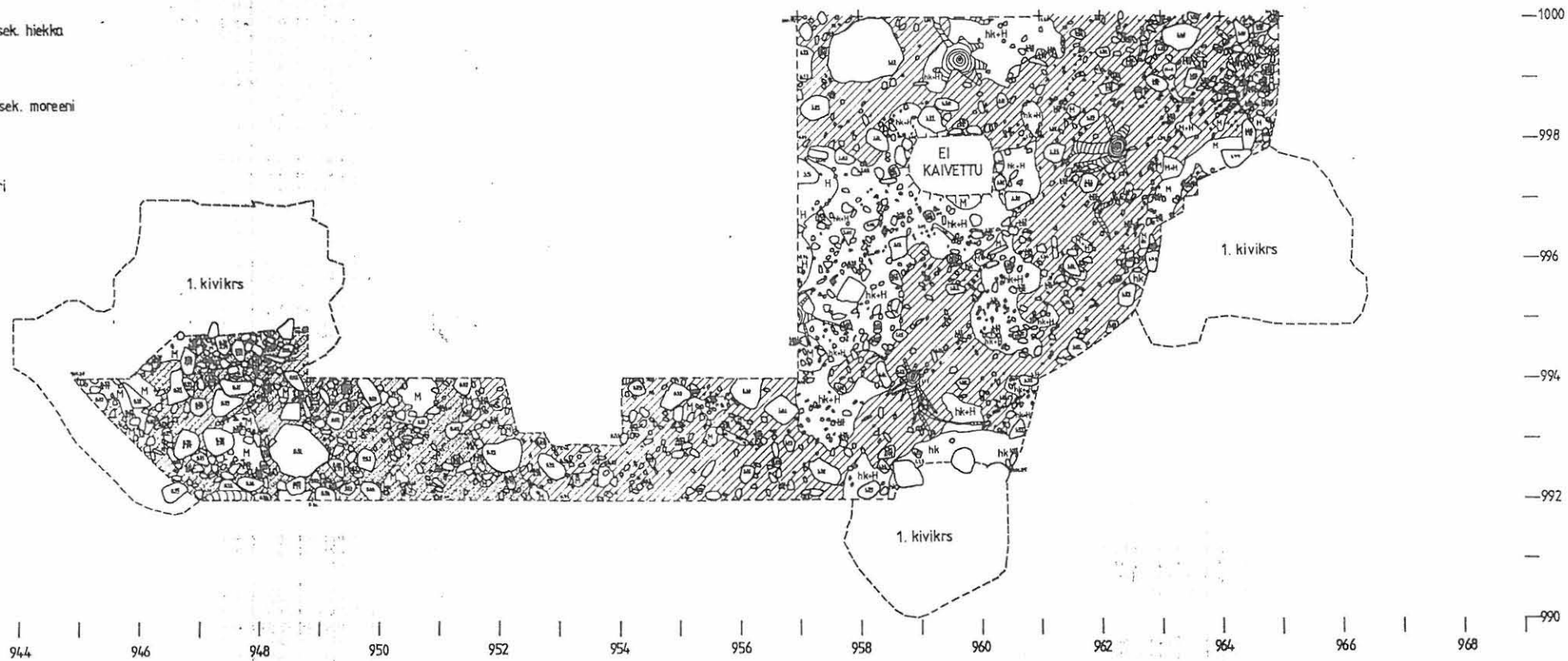
mk 1-50 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. E. Mikkola ja E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  tumma kaskimaa
-  humus
-  hiekka
-  humuksensek. hiekka
-  moreeni
-  humuksensek. moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

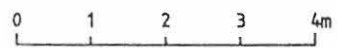
Kaskipelto

3. kivikrs (moreenin pinta)

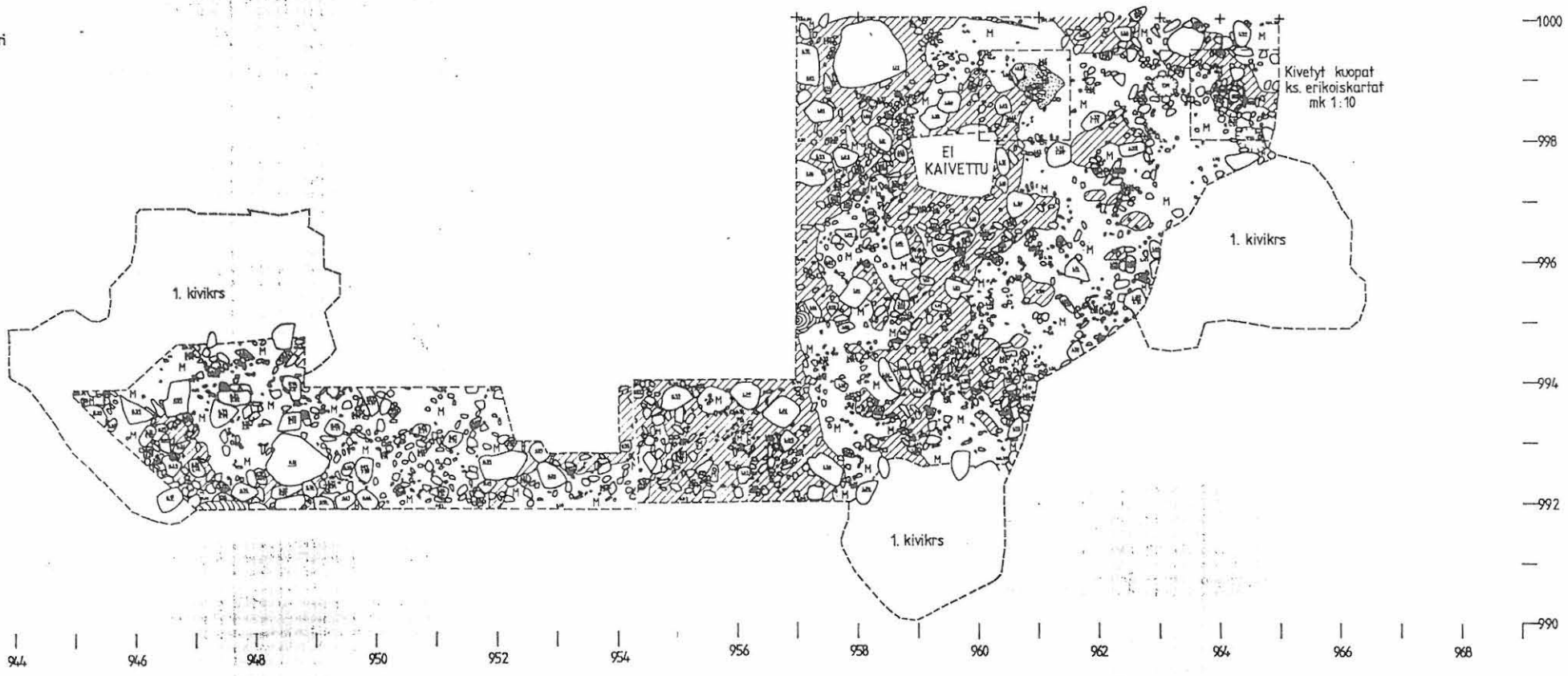
mk 1:50 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri
-  kuoppa



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

Kivetty kuoppa ruuduissa 998-999/960-961

3. kivikrs (moreenin pinta), kuopalle kaivettuna ja
profiili A-B kaakosta

mk 1:10 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. S. Koivisto ja E.-M. Viitanen



kaskimaa

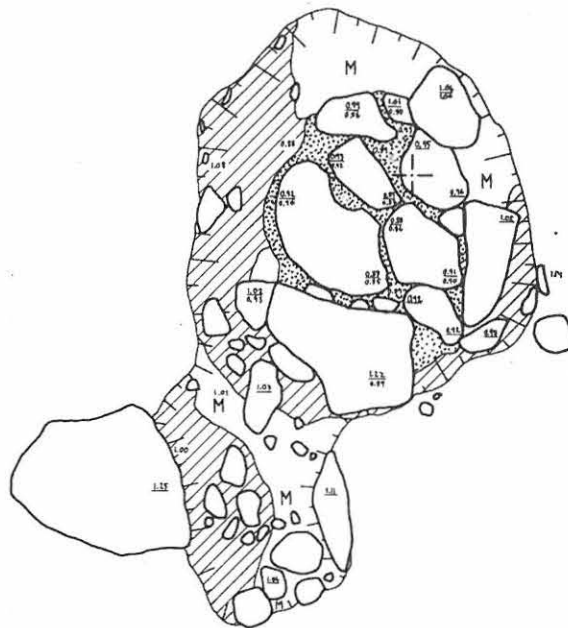
nokimaa

moreeni

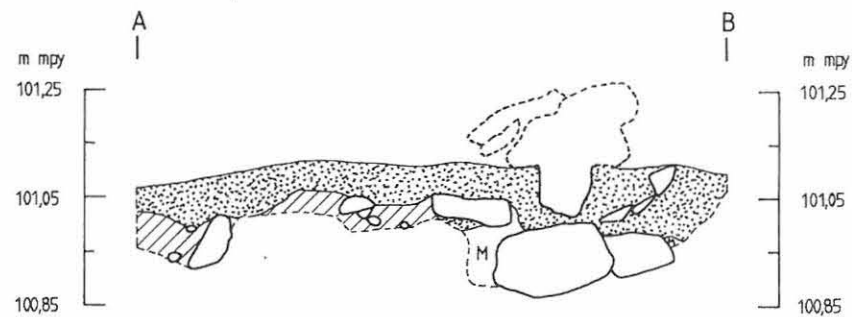
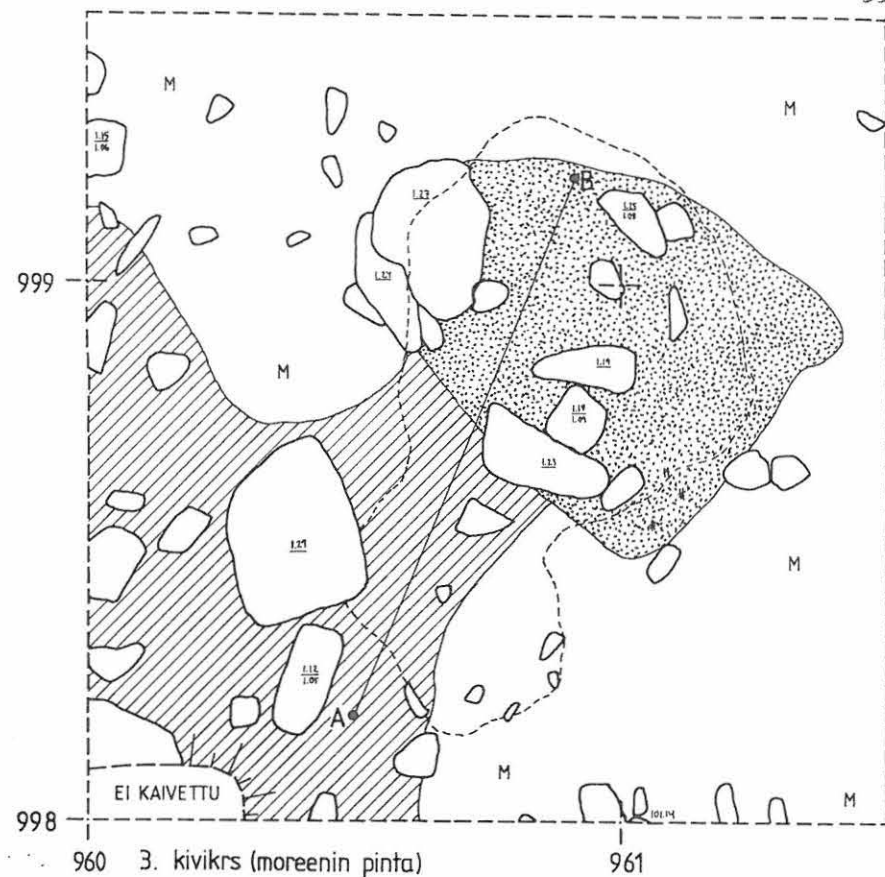
kivi

kuoppa

hiili



kuopalle kaivettuna 998
961



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

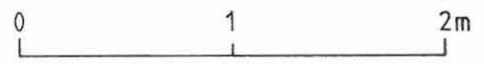
Röykkiö 35


1. kivikrs ja profiili A-B kaakosta

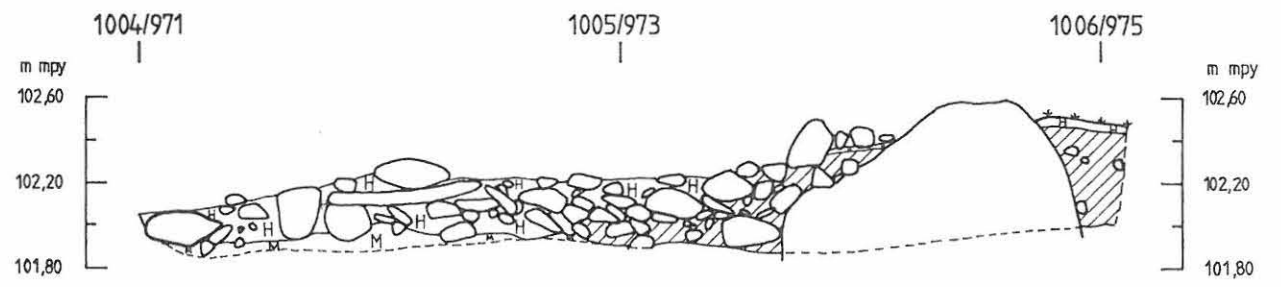
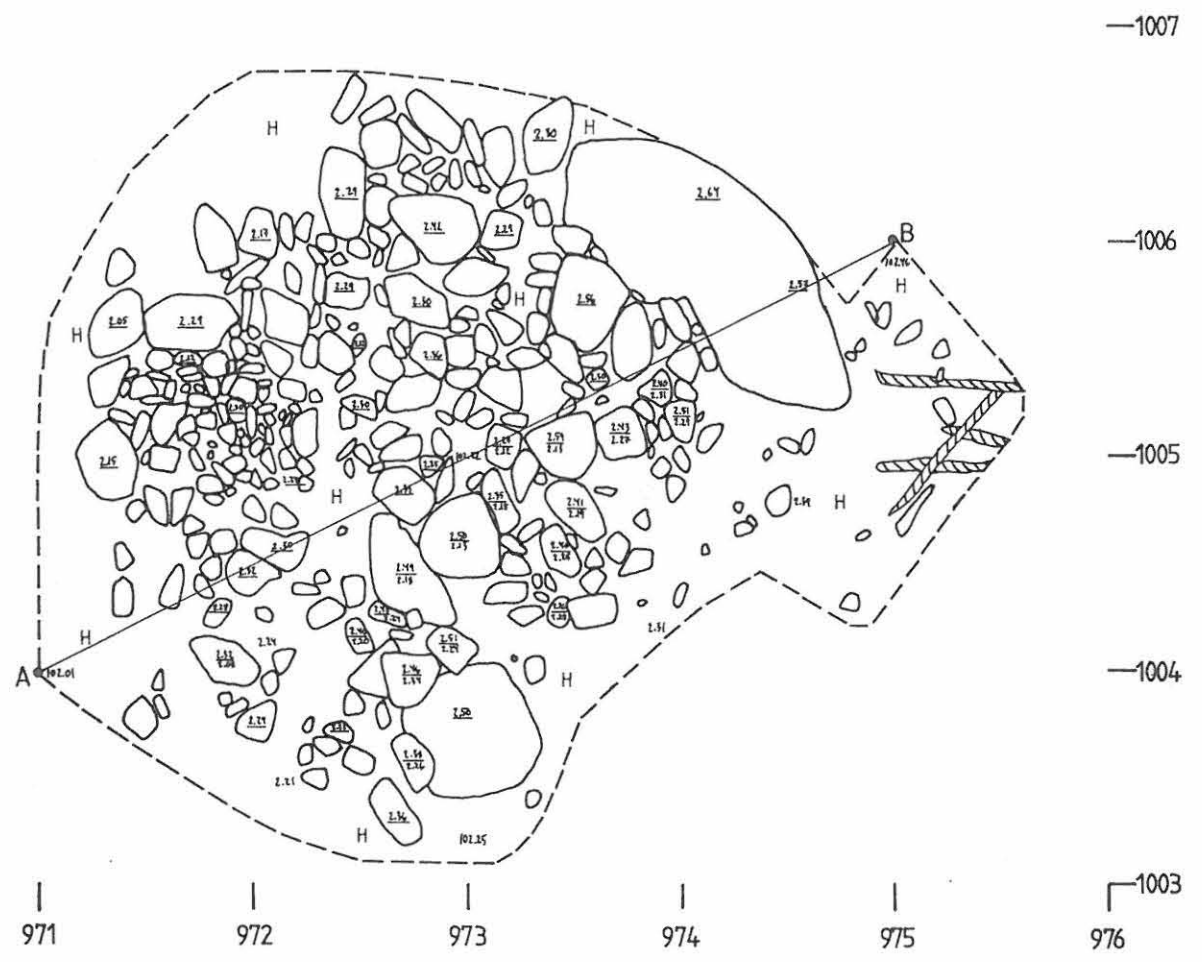
mk-1:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

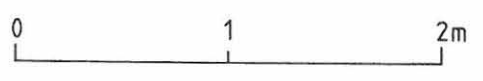
Röykkiö 54







1. kivikrs ja profiili A-B kaakosta

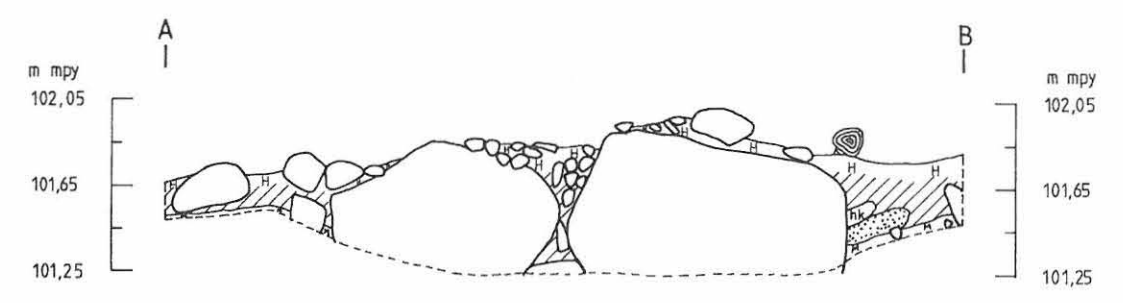
mk 4.25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  nokimaa
-  humus
-  hiekka
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri
-  kuoppa



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI E.-L. SCHULZ 1994

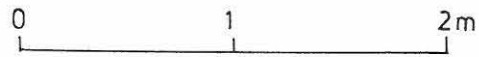
Röykkiö 32

1. kivikrs ja profiili A-B luoteesta

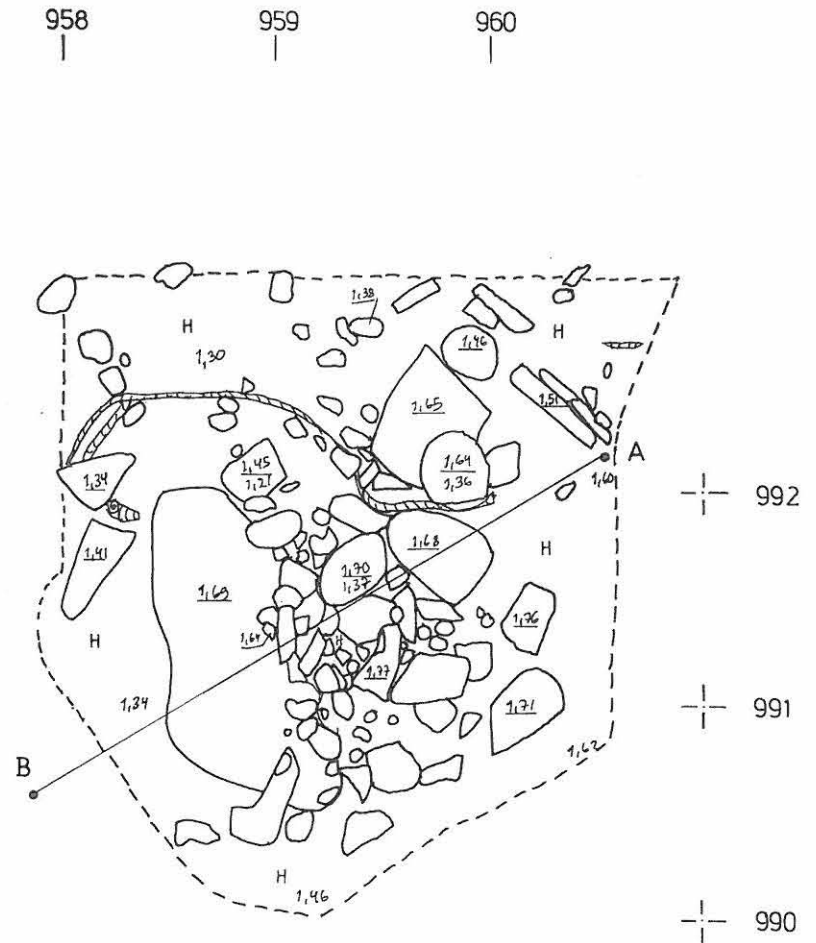
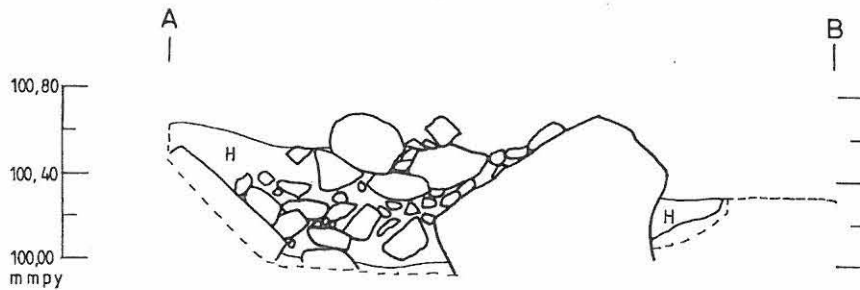
mk 1:25 kp = 104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (1,04 = 101,04)

piirt. E. Mikkola



- H humus
- o kivi
- ⊙ kanto, juri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

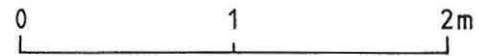
Röykkiö 44







1. kivikrs ja profiili A-B luoteesta

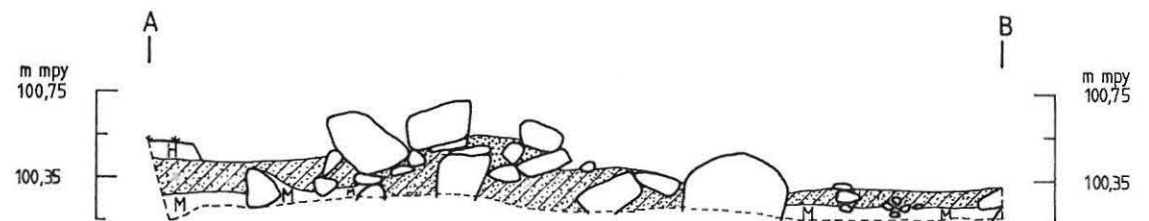
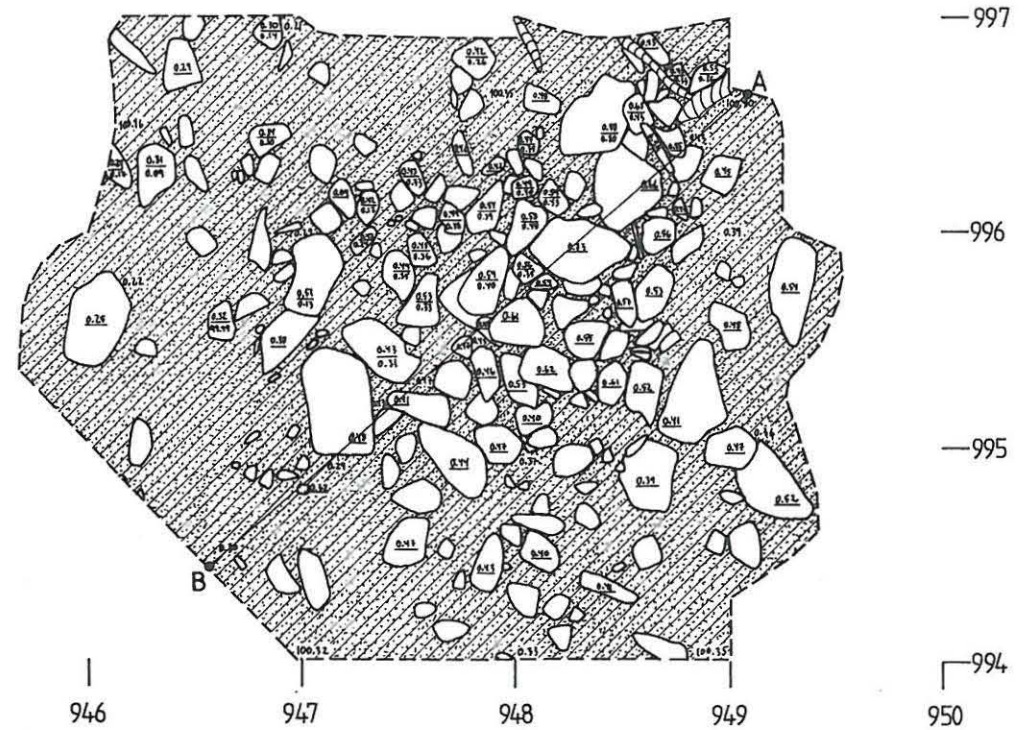
mk 1:25 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  tumma kaskimaa
-  nokimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

Röykkiö 43

1. kiviks ja profiili A-B lännestä

mk 1:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E. Mikkola



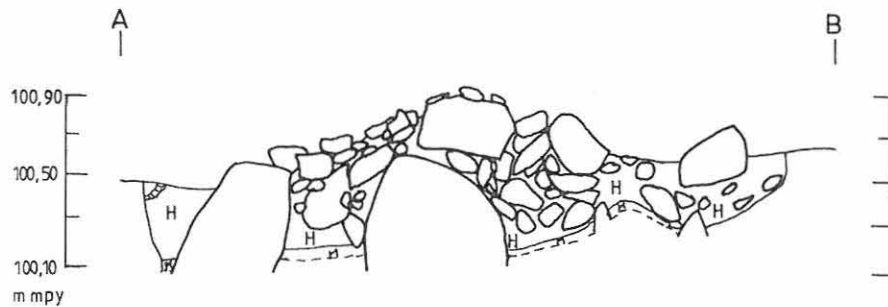
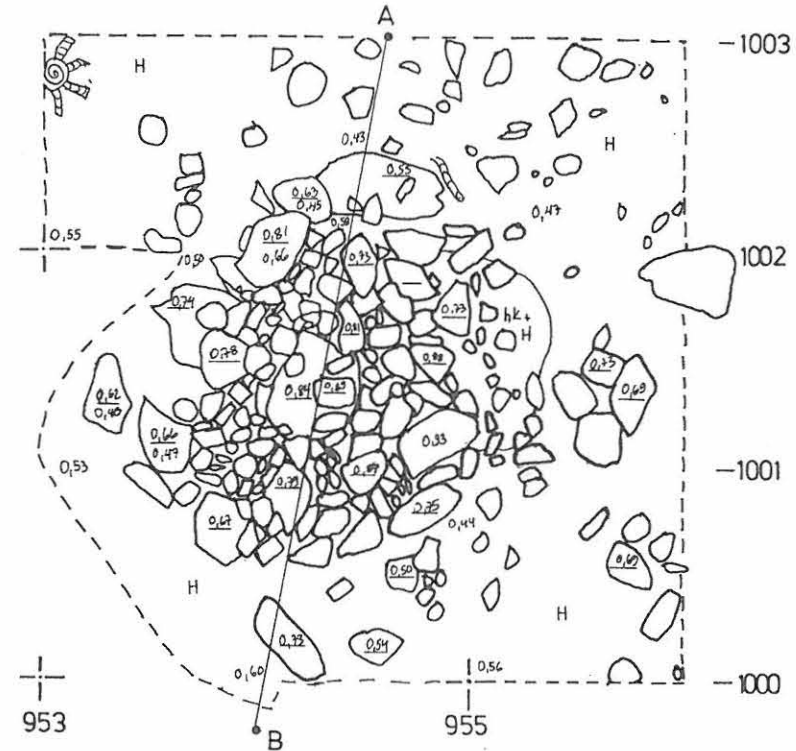
hk + H humuksensekainen hiekka

H humus

M moreeni

⊗ kivi

⊙ kantojuuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994

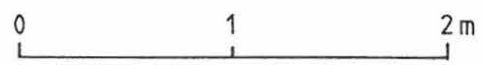
Röykkiö 33



1. kivikrs ja profiili A-B idästä

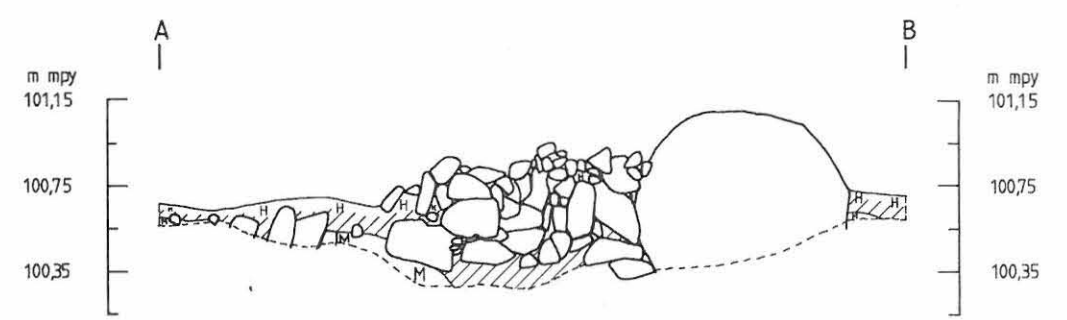
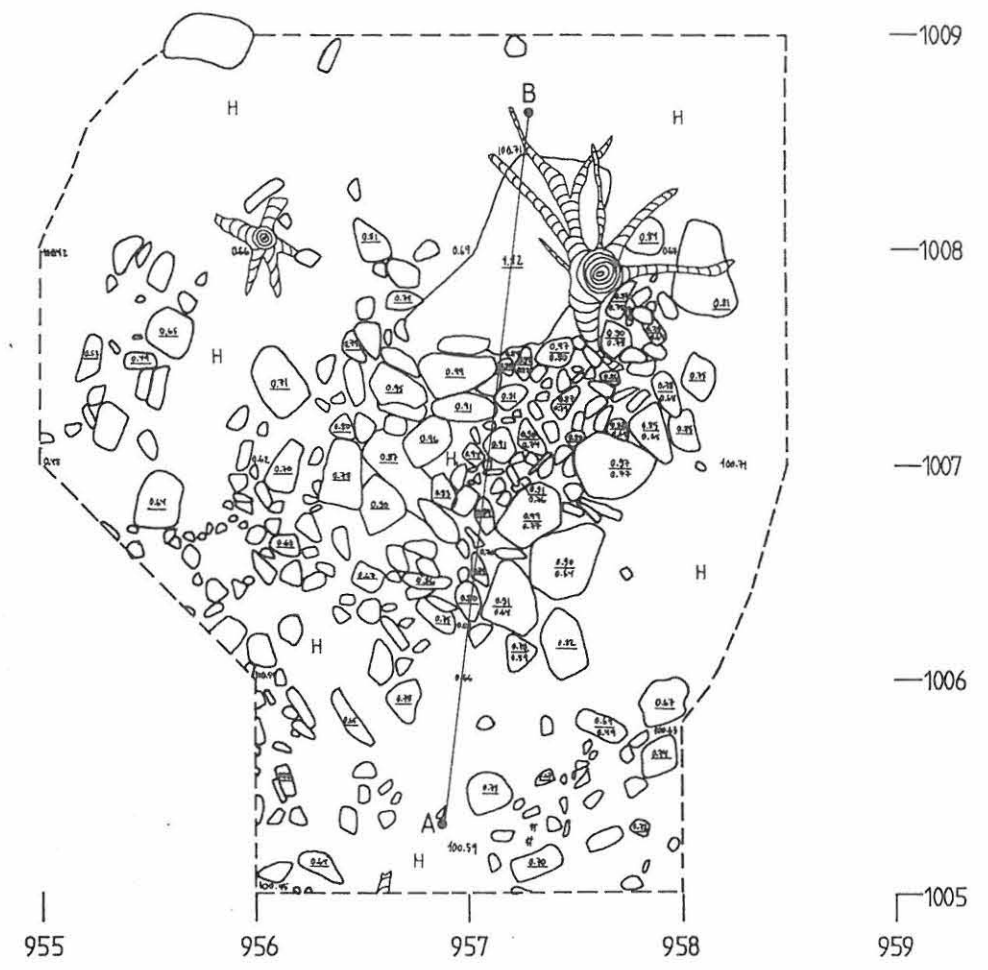
mk 1:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E. Mikkola ja E.-M. Viitanen

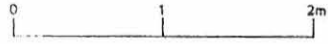


-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri

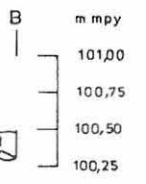
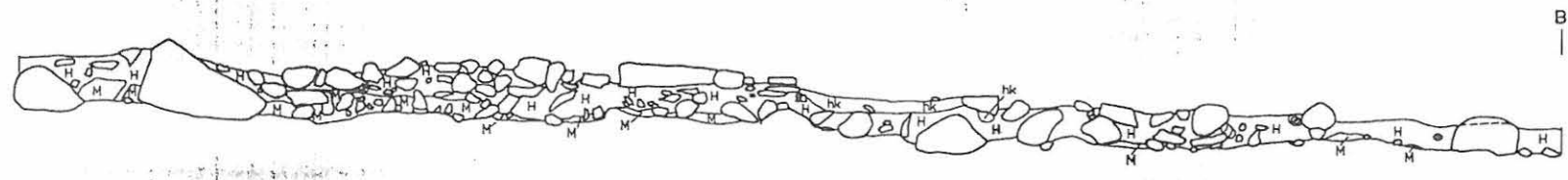
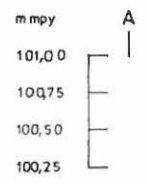
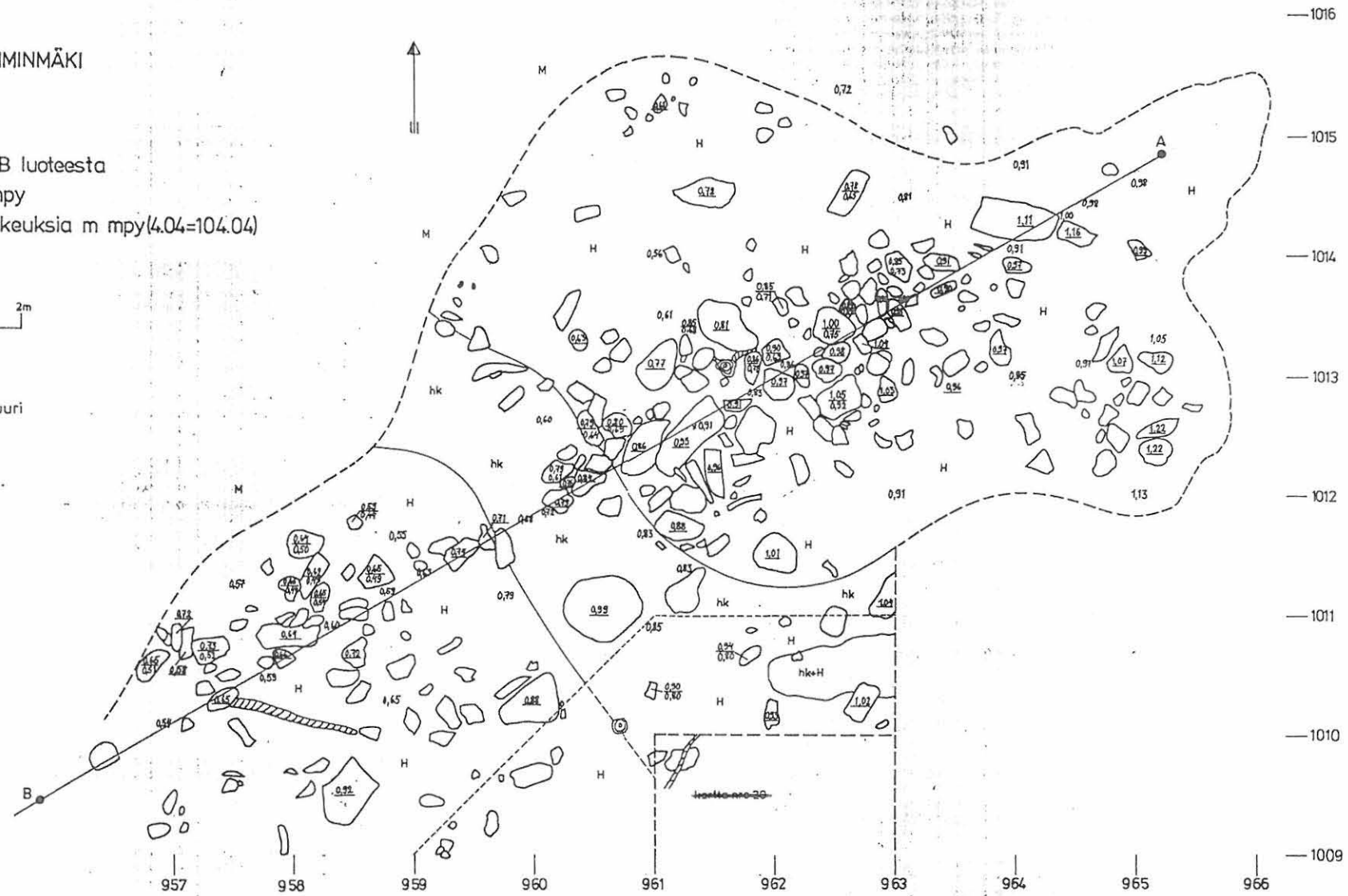


KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994

Röykkiö 34
1. kiverros ja profiili A-B luoteesta
mk 1:25 kp=104.04m mpy
luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)
piirt. E. Mikkola



- hk hiekka
- H humus
- M moreeni
- kivi
- ⊙ kanta, juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

röykkiö 50, rajapyykki

1. kivikrs.

mk 1:25 kp=104.04 m mpy


luvut absoluuttia korkeuksia m mpy

piirt. E. Mikkola

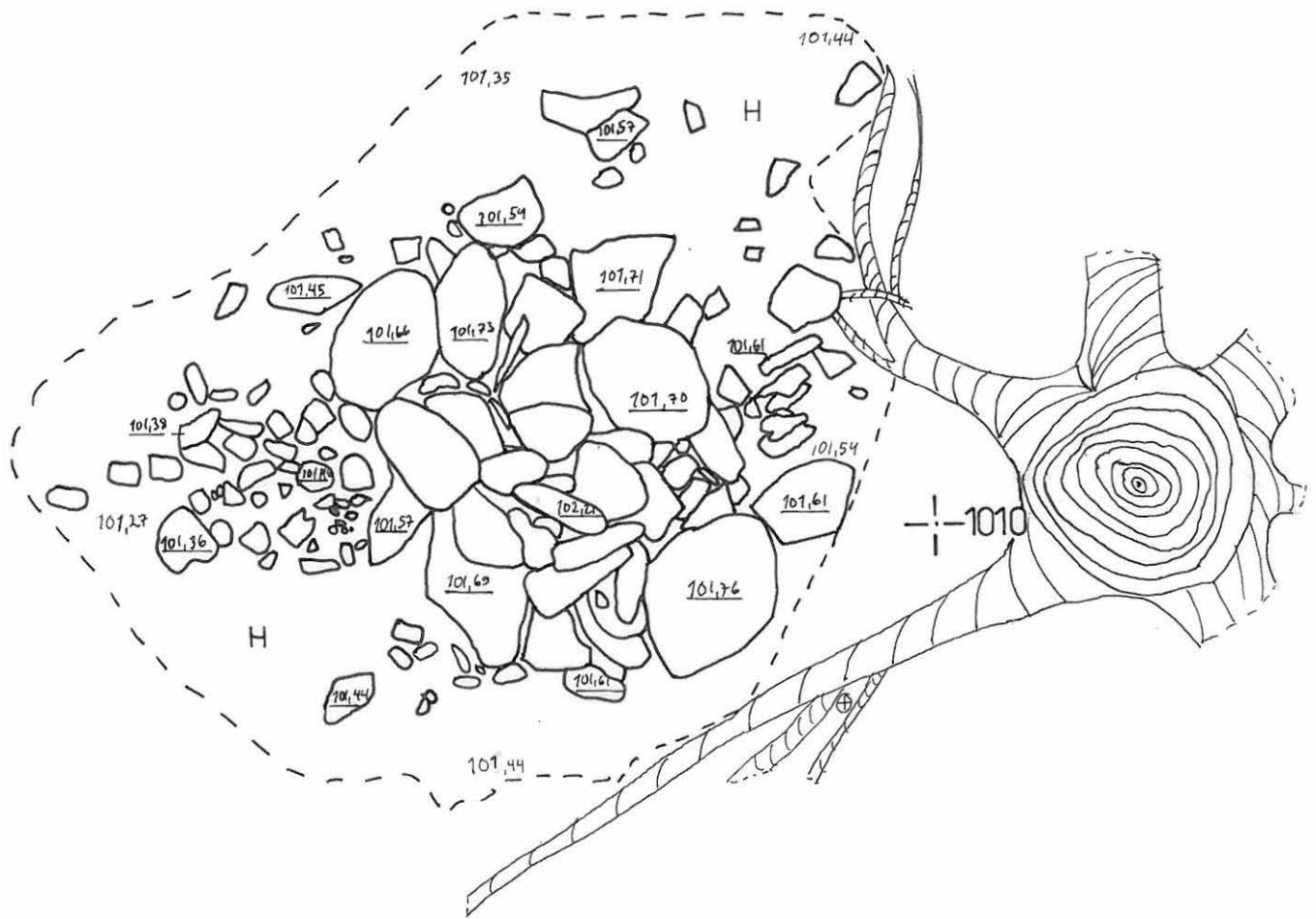
H	humus
---	-------

	kivi
--	------

0 1m




—+— 1012



966
|

967
|

968
|

969
|

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI E.-L. SCHULZ 1994

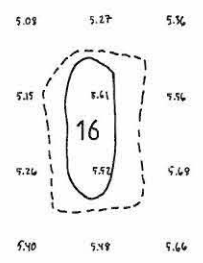
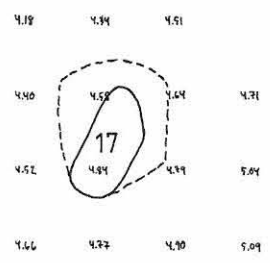
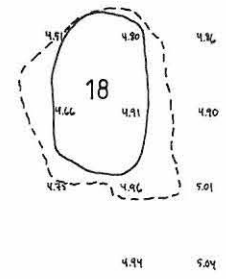
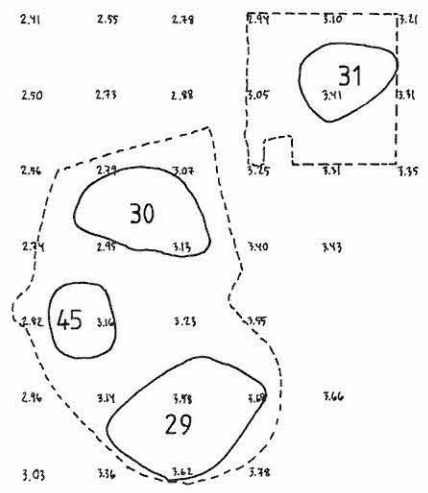
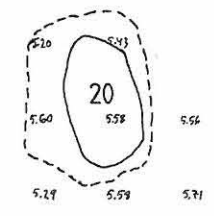
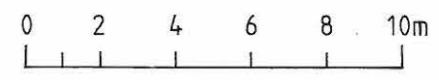
Pintavaaitus

Röykkiöt 16-18, 20, 29-31, 45

mk 1:200 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



— 990

— 980

— 970

— 960

970

980

990

1000

1010

16 röykkiö

kaivausalue

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994

Röykkiö 31

1. ja 2. kivikrs

mk 1:25 kp=104.04 m mpy

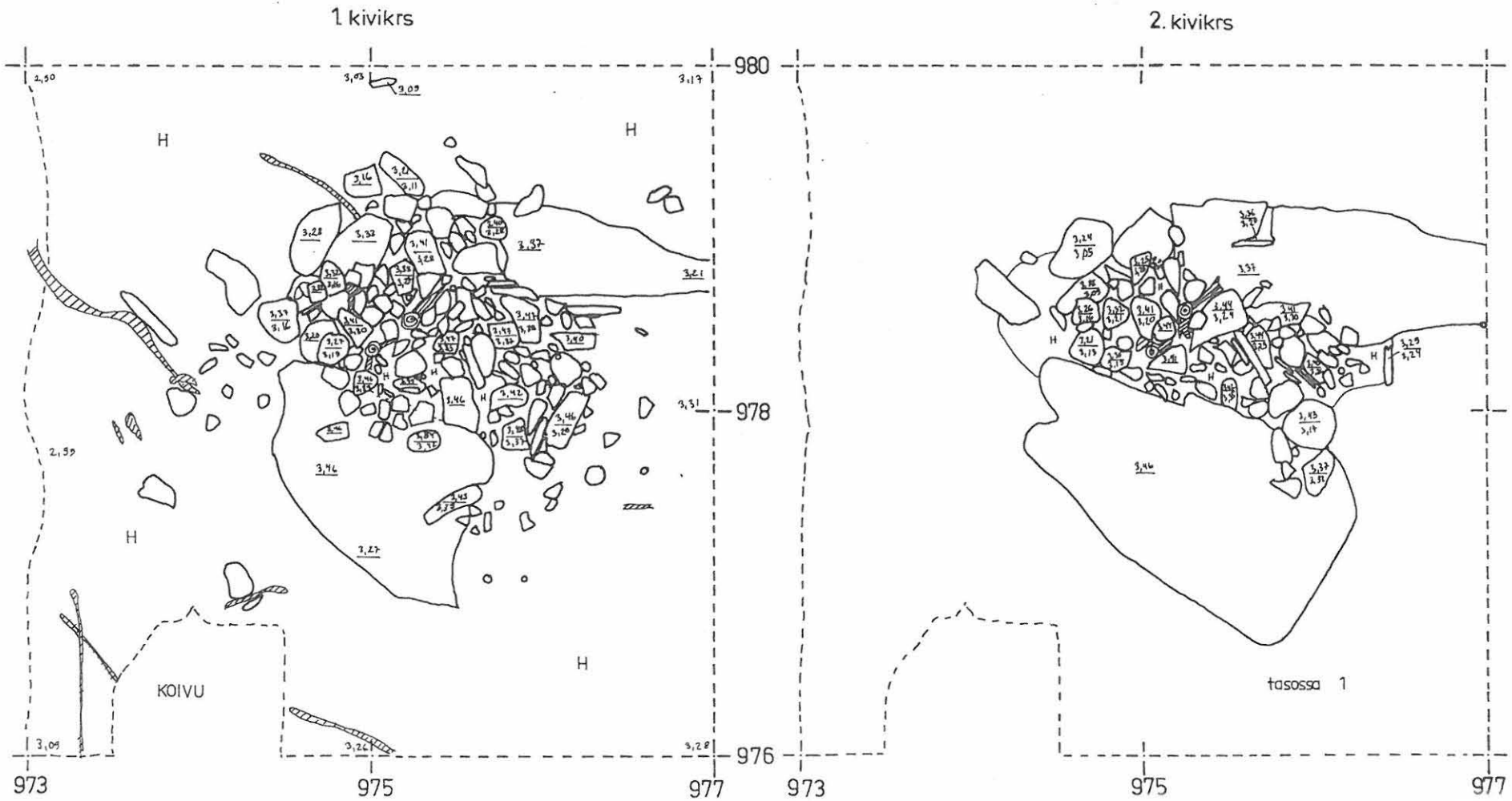
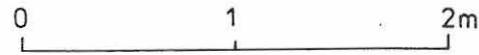
luvut absoluuttisia korkeuksia mmpy (4.04 = 104.04)

piirt. E. Mikkola

H humus

kivi

juuri, kanto



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

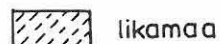
Röykkiö 31

3 ja 4. kivikrs

mk 1:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (404 = 104.04)

piirt. E. Mikkola



liikamaa



humus



kivi

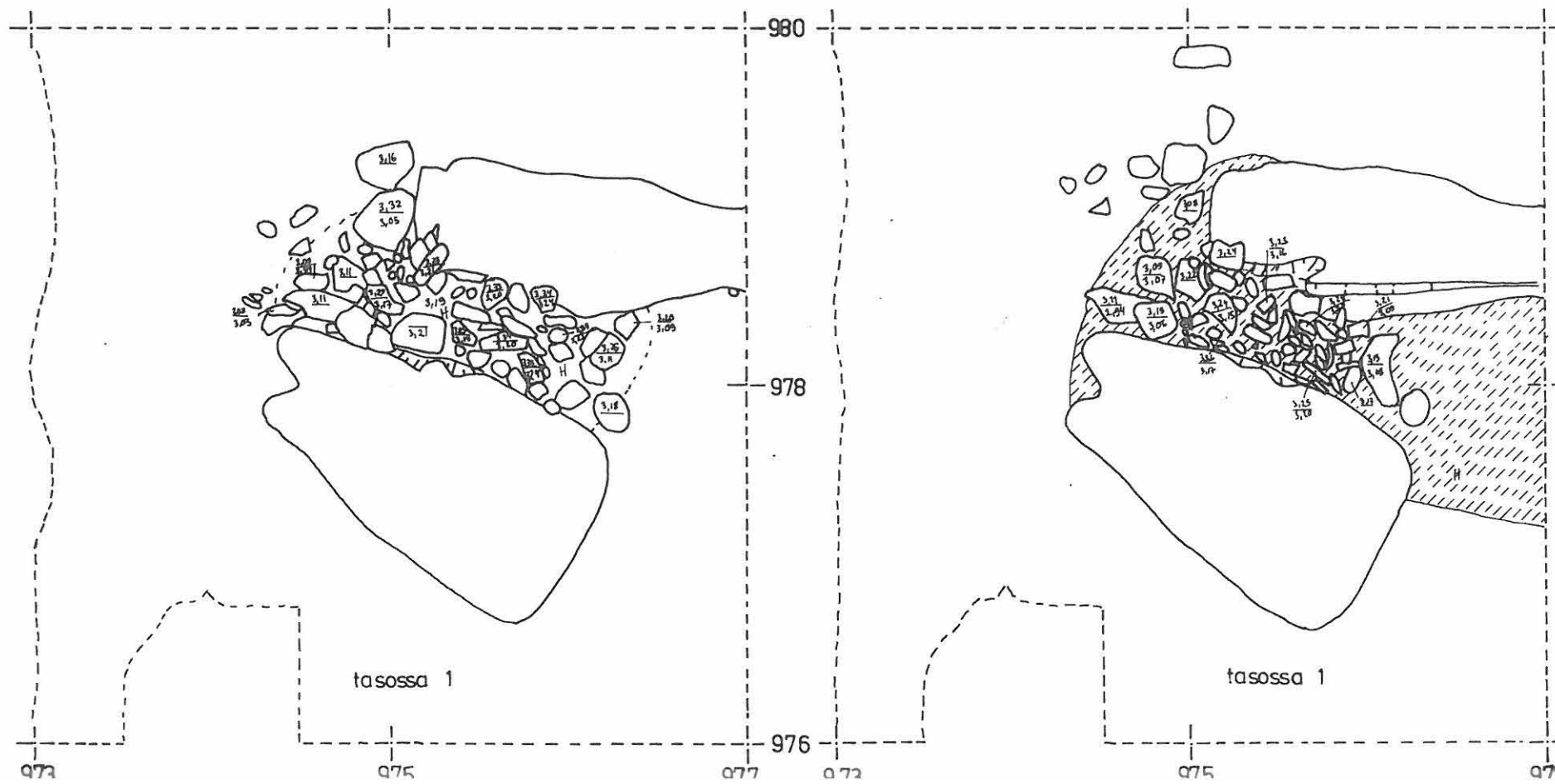


hiili



3. kivikrs

4. kivikrs



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994







Röykkiö 31

5. ja 6. kivikrs

mk 1:25 kp=104.04 m mpy

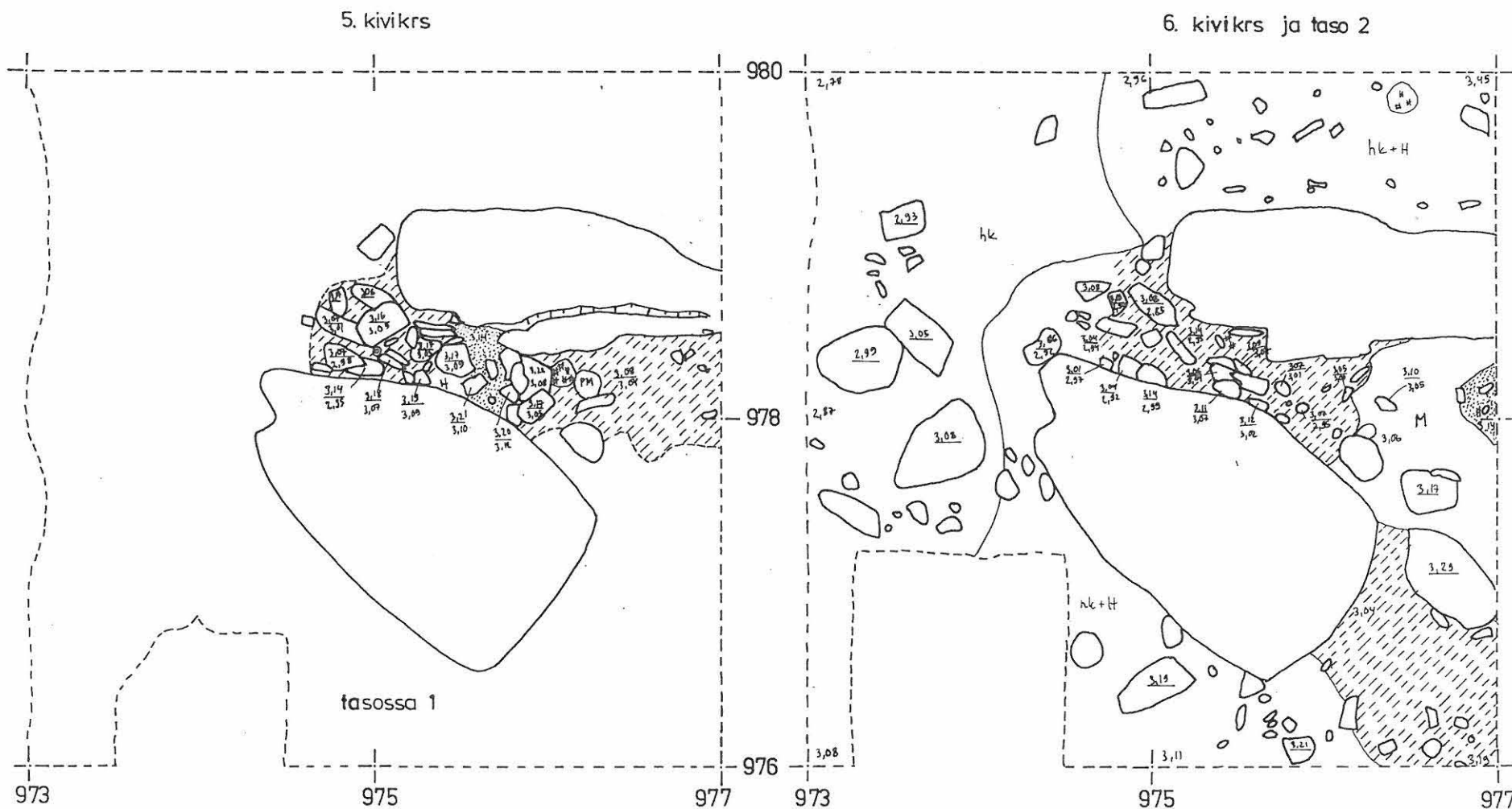
luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04 = 104.04)

piirt E. Mikkola

- | | | | |
|---|-------------------------|--|---------|
|  H | humus |  M | moreeni |
|  likamaa | likamaa |  hk | hiekkä |
|  nokimaa | nokimaa | | |
|  hk+H | humuksensekainen hiekkä | | |



46



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI E.-L. SCHULZ 1994

Röykkiö 31

7. kivikrs

mk 1:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy
piirt. E. Mikkola (4.04 = 104.04)

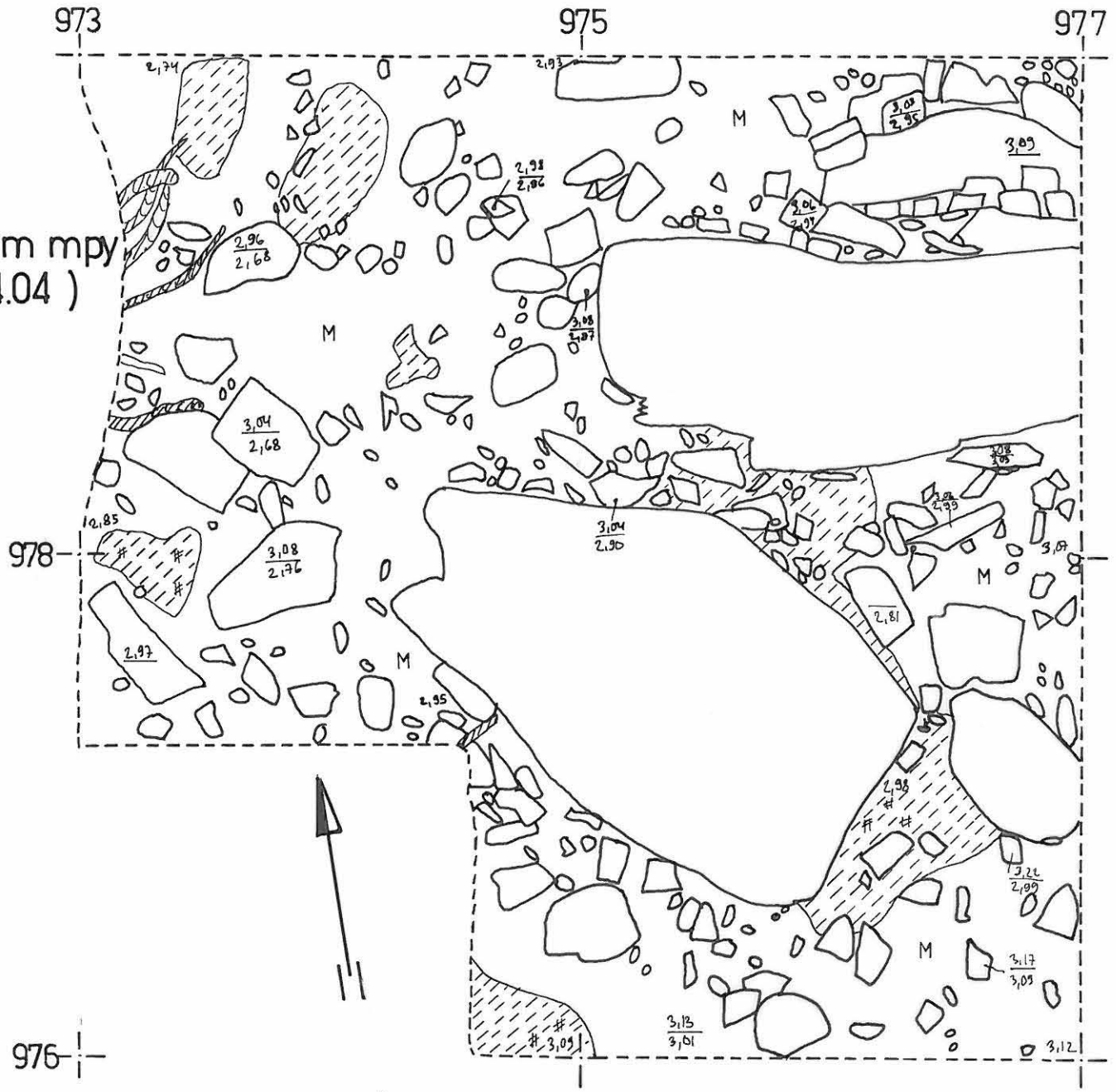
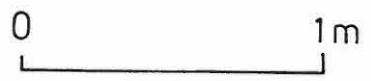
M moreeni

likamaa

hiili

kivi

juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

Röykkiö 29:1. kivikrs ja profiili C-D kaakosta

Röykkiö 30:1. kivikrs, profiili A-B etelästä ja profiili G-H lännestä

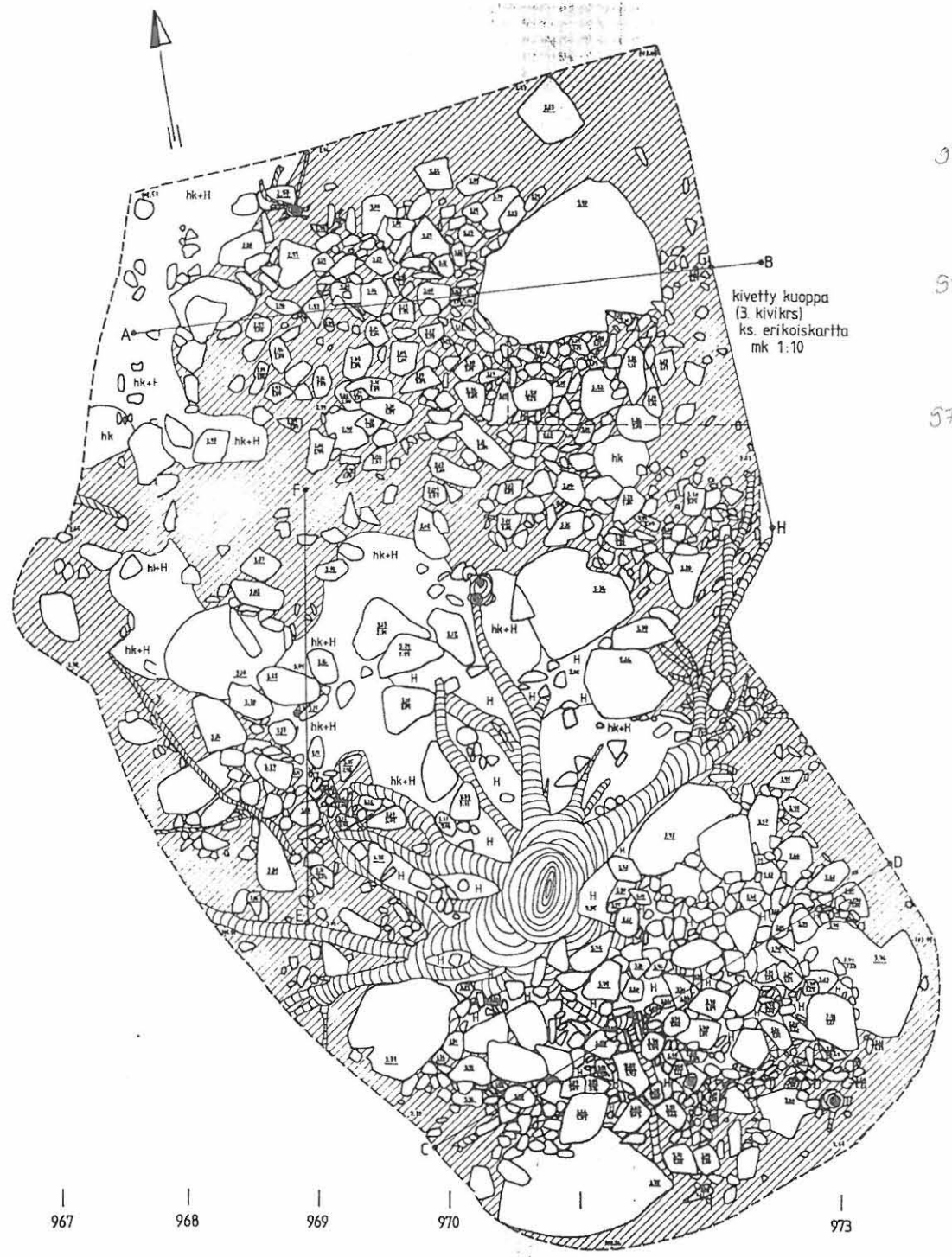
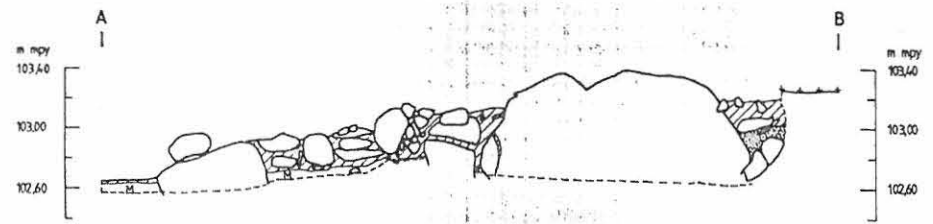
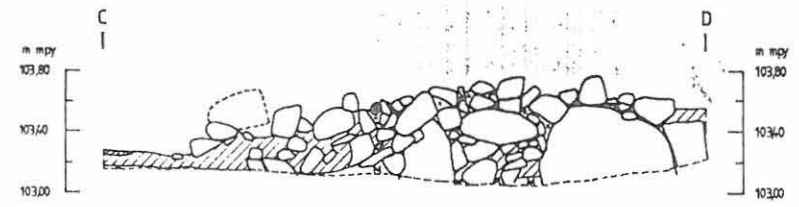
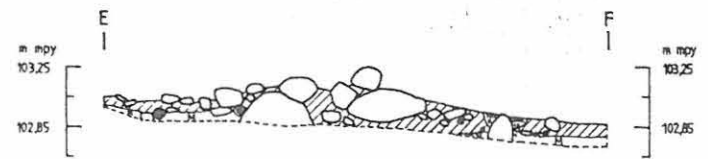
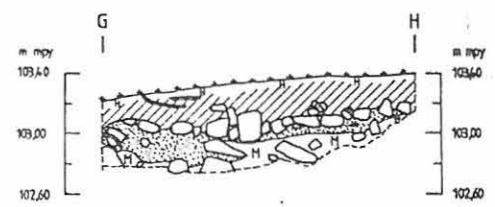
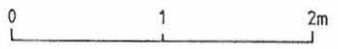
Röykkiö 45:1. kivikrs ja profiili E-F idästä

mk 4+25- kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E. Mikkola ja E.-M. Viitanen

-  kaskimaa
-  nokimaa
-  humus
-  hiekka
-  humuksensek. hiekka
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



976-

975-

974-

974

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

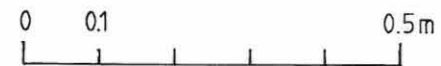
Kivetty kuoppa ruuduissa 973-975/970-972



Kuopalle kaivettuna (3. kivikrs)

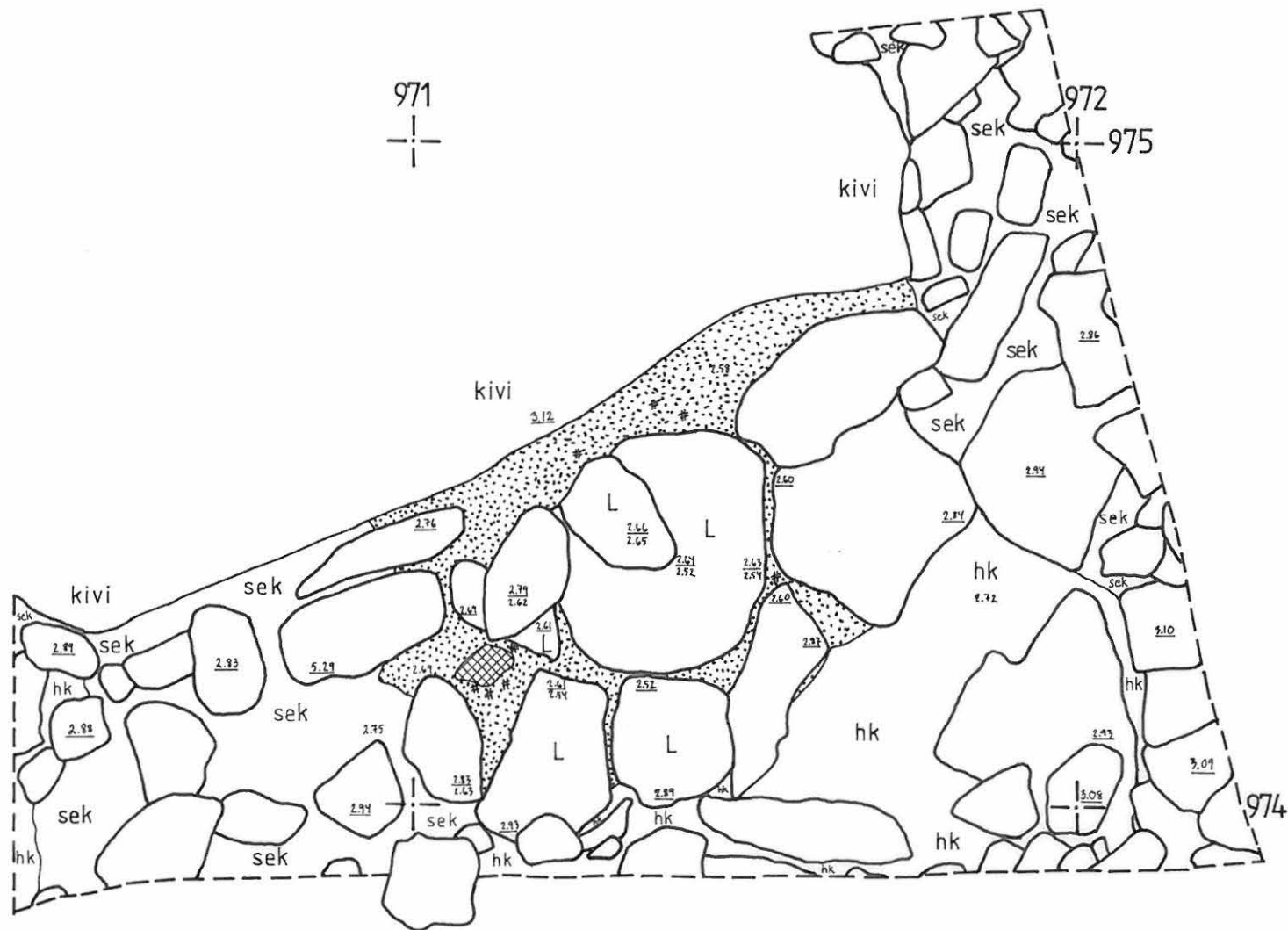
mk 1:10 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. S. Koivisto



-  nokimaa
 punaiseksi palanut hiekka
 sek sekoittunut (nokimaa, pun. pal.hiekka, puhdas hiekka)
 hiili
 hk hiekka
 laakakivi
 kivi



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

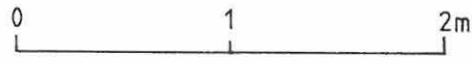
Röykkiö 16

1. kivikrs ja profiili A-B(959-955/987) lännestä

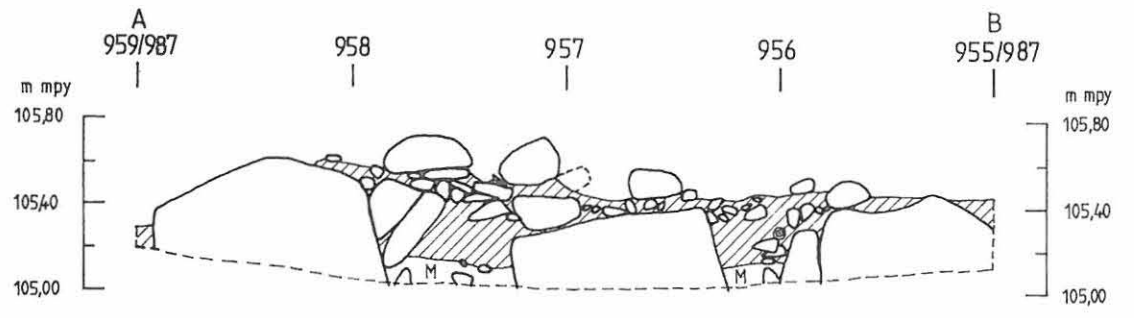
mk-1:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

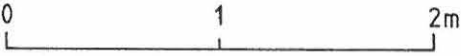
Röykkiö 20

1. kivikrs ja profiili A-B idästä

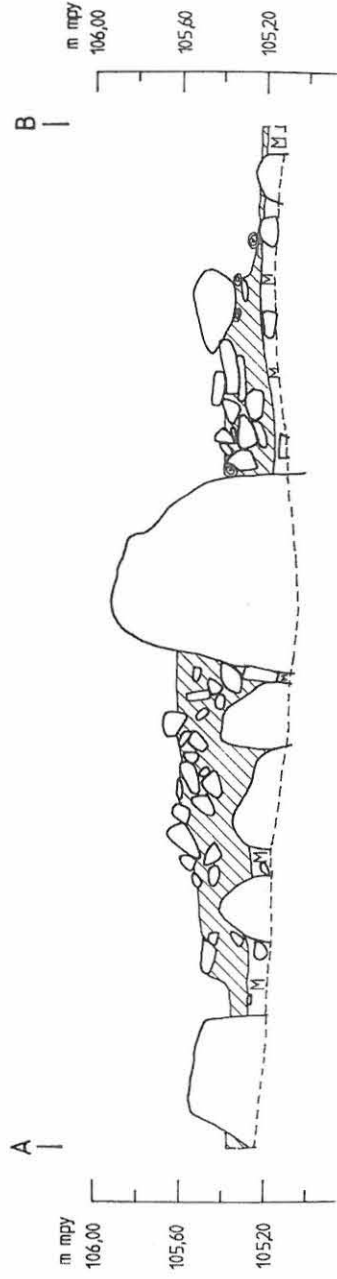
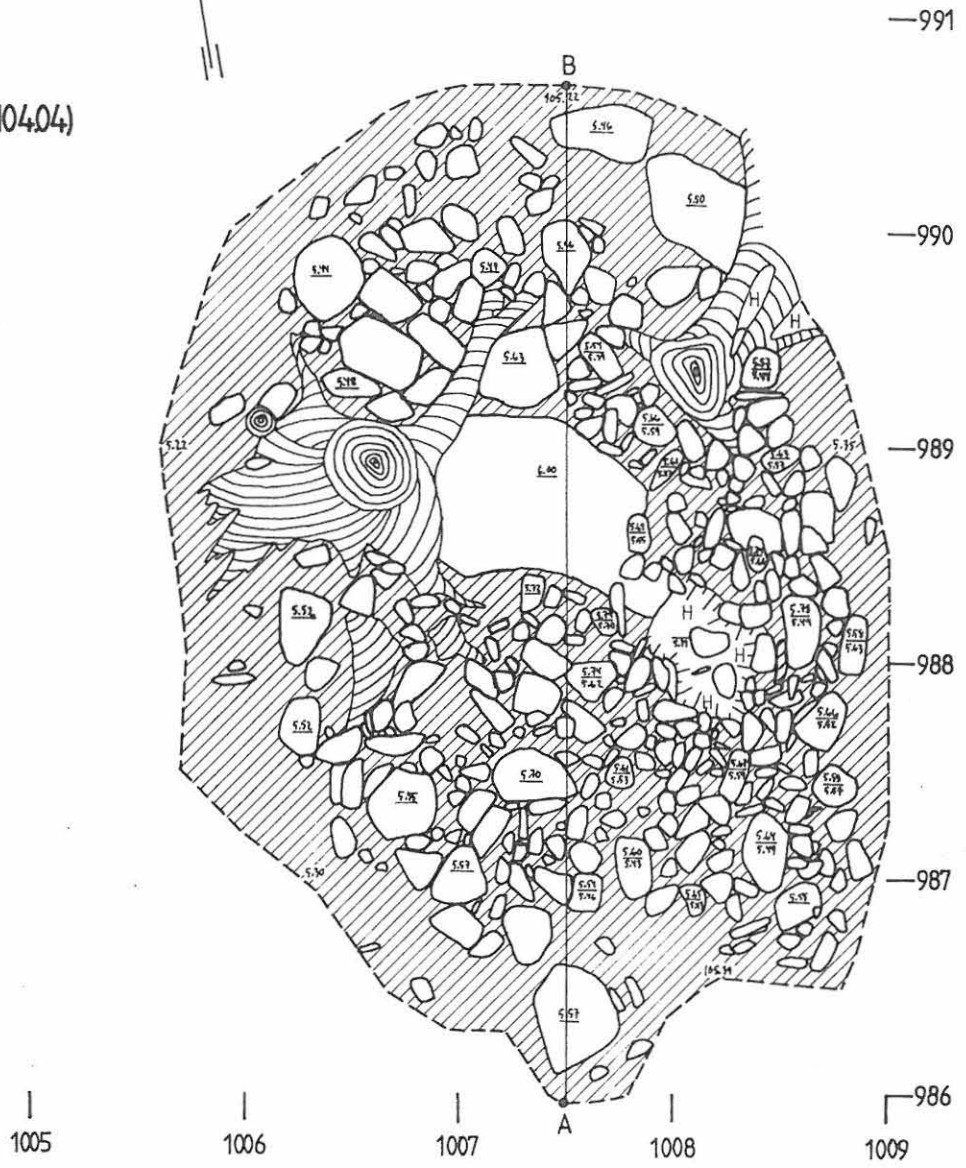
mk 4:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy(4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri
-  kuoppa



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

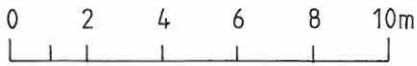
Pintavaaaitus


Röykkiöt 23-25, 27, 28, 51

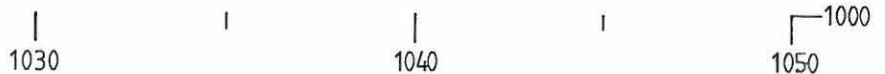
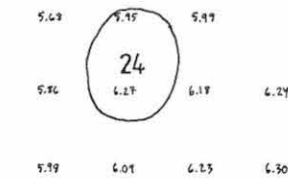
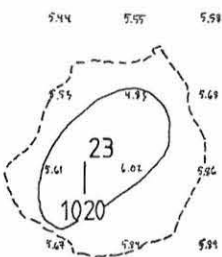
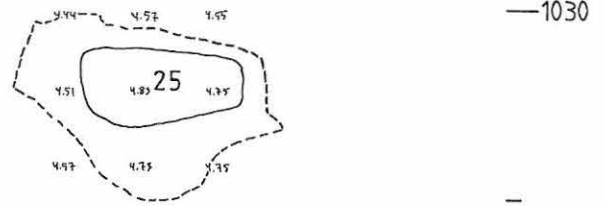
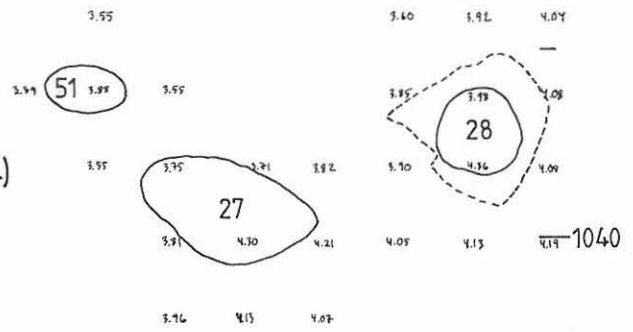
mk 1:200 kp=104.04m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  röykkiö
-  kaivausalue



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

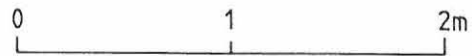
Röykkiö 23






1. kivikrs ja profiili A-B luoteesta

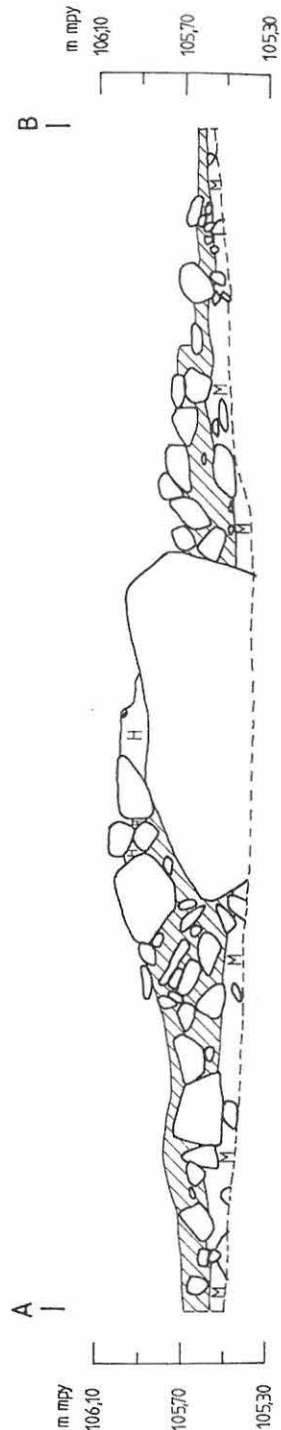
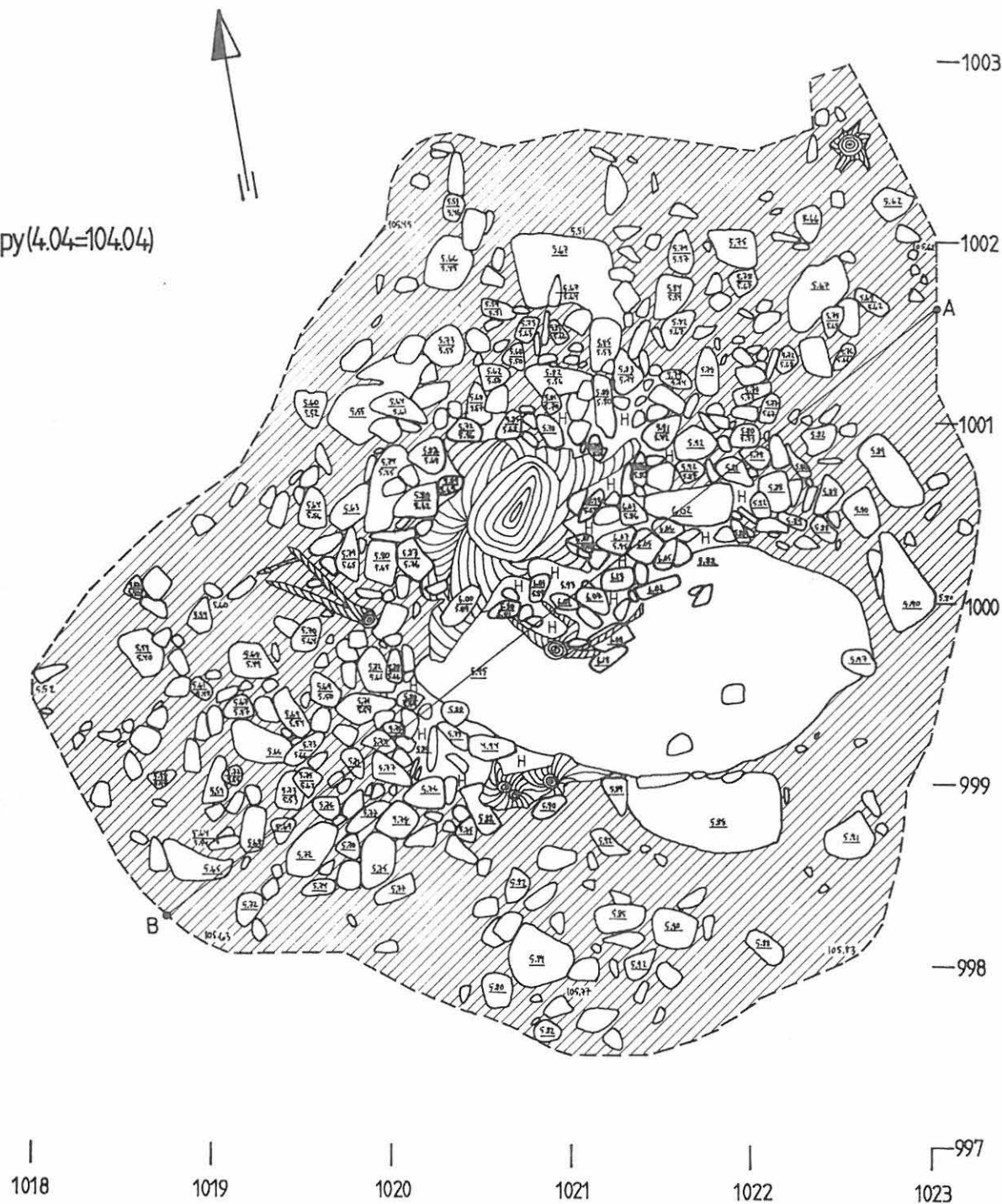
mk 1-25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

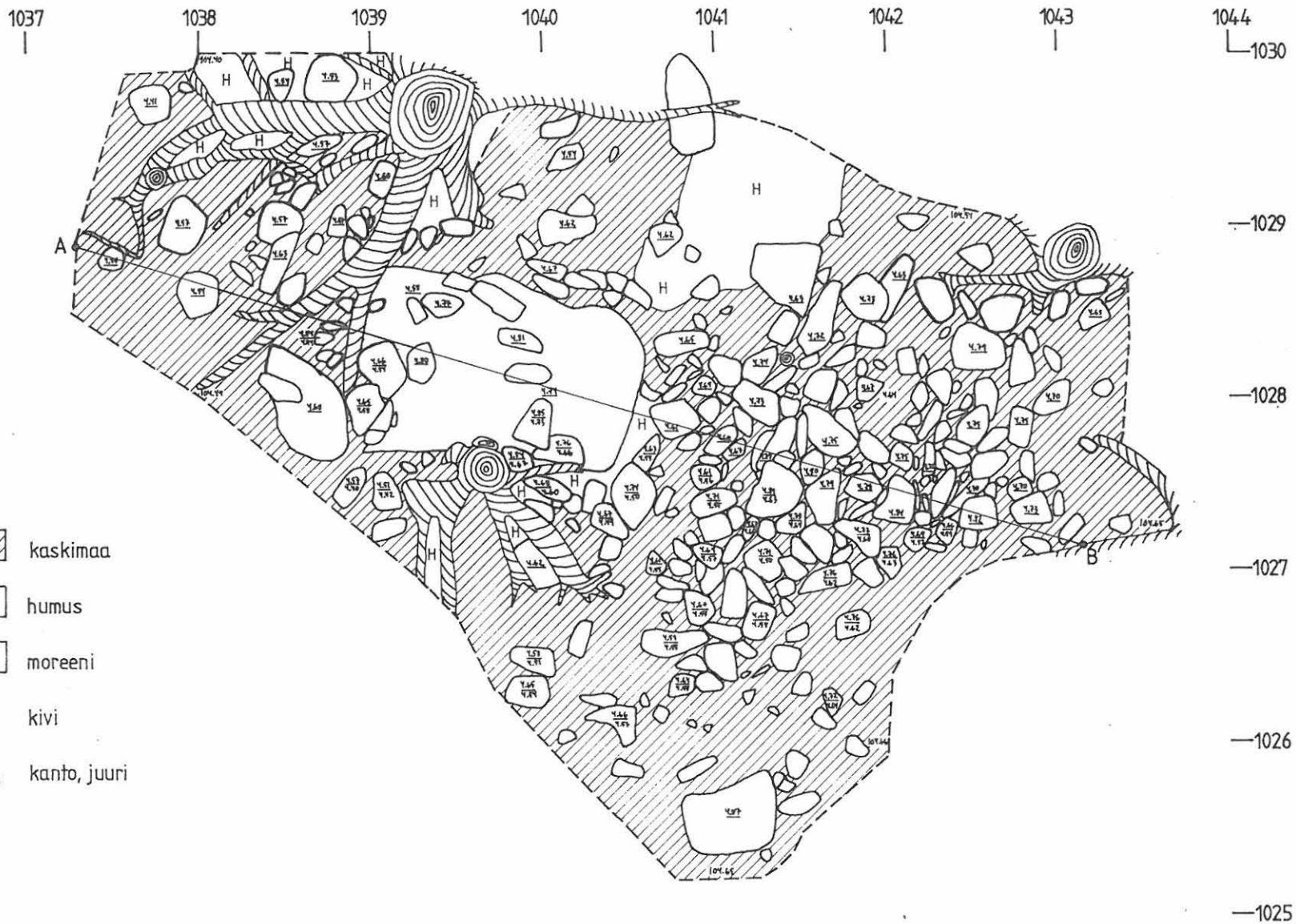
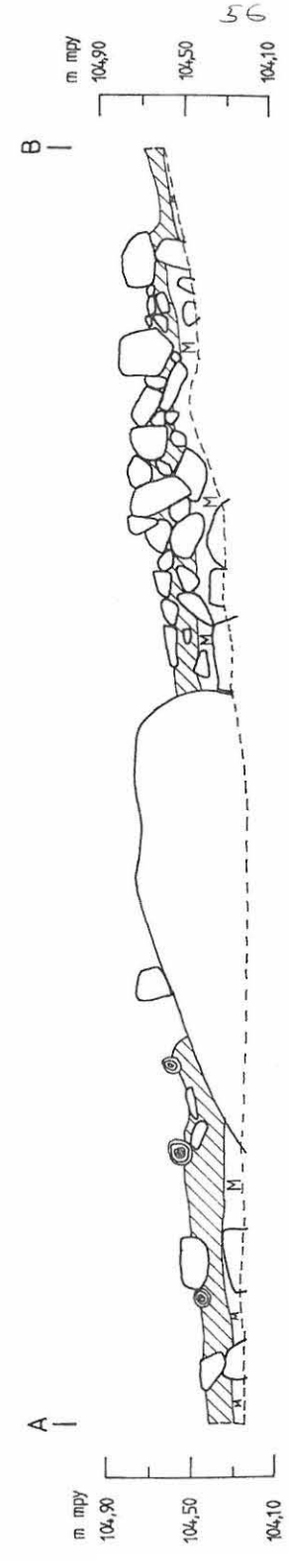
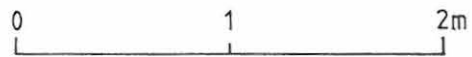
Röykkiö 25






1. kivikrs ja profiili A-B lounaasta

mk-4-25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttisia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E.-M. Viitanen



-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  kivi
-  kanto, juuri

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI

E.-L. SCHULZ 1994

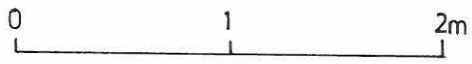
Röykkiö 28








1. kivikrs ja profiili A-B idästä

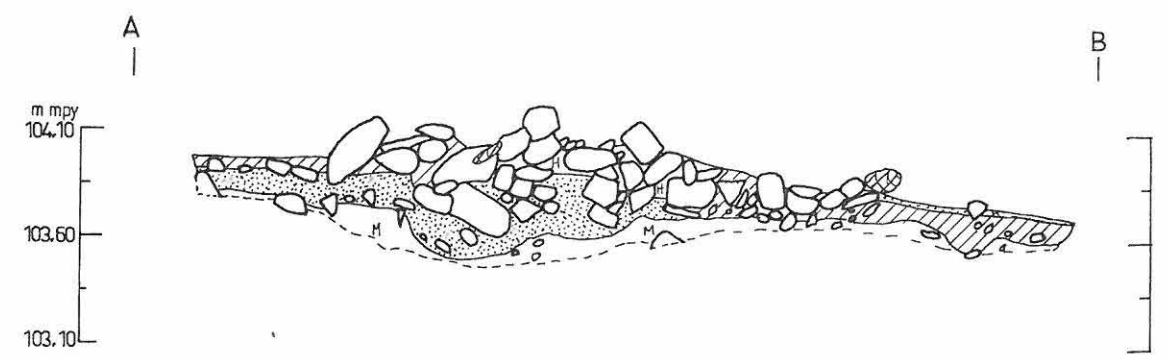
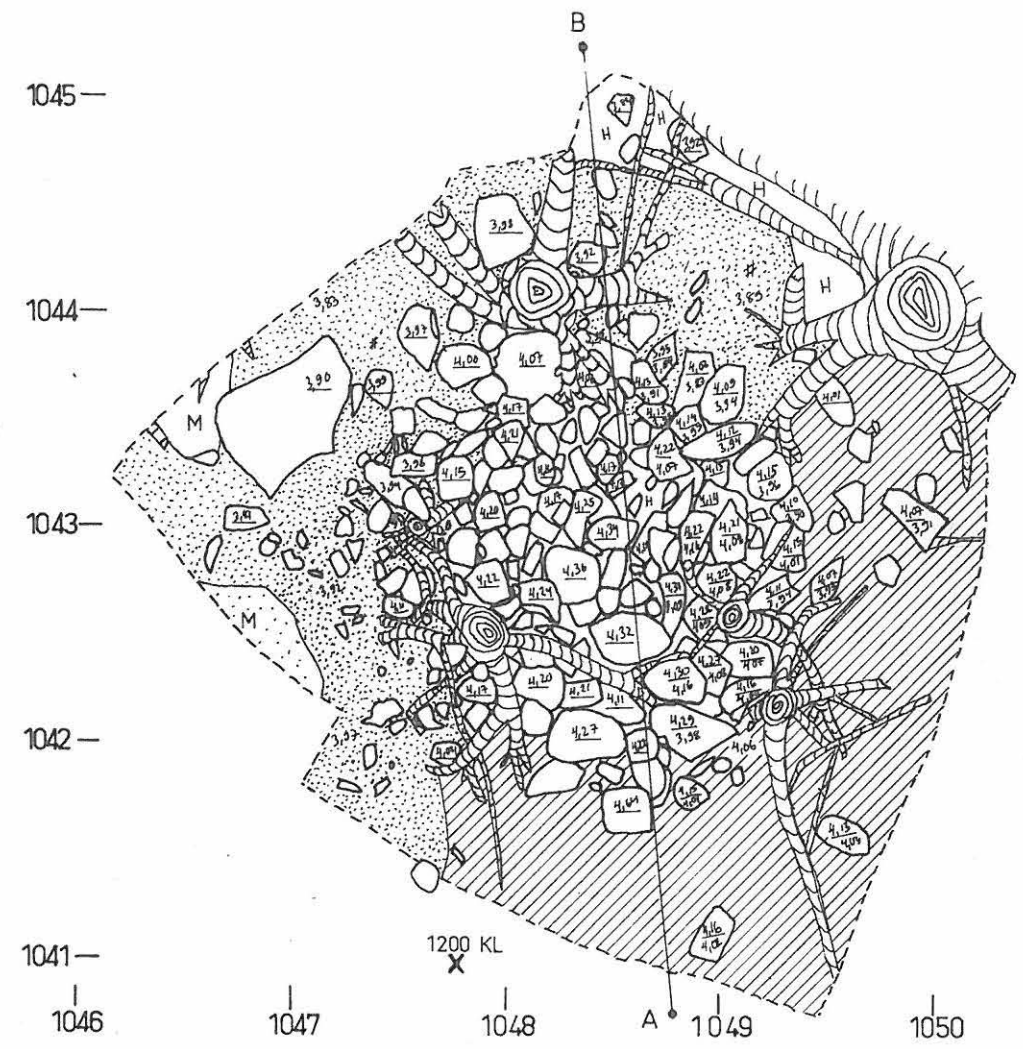
mk 4:25 kp=104.04 m mpy

luvut absoluuttia korkeuksia m mpy (4.04=104.04)

piirt. E. Mikkola



-  kaskimaa
-  humus
-  moreeni
-  nokimaa
-  kivi
-  kanto, juuri
- 



KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



neg. 99305

Kaskipelto.
1. kivi kerros. Alue
994-1002/961-965
kuvattuna koilli-
sesta. Vasemmassa
kulmassa näkyy
röykkiöstä 54.



neg. 99313

Kaskipelto. 2. kivi kerros.
Alue 994-1002/961-965
kuvattuna koillisesta.



neg. 99324

Kaskipelto.
3. kivi kerros.
Alue 992-1002/
957-965 kuvattuna
koillisesta.

F. E.-L. Schulz

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



Alue 1004-1008/965-969 ^{neg. 99310}
kuvattuna pohjoisesta.
Pintamaa poistettu.



Katkeltoa 3. kivikerros ^{neg. 99338}
Alue 1004-1008/963-969
kuvattuna koillisesta

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



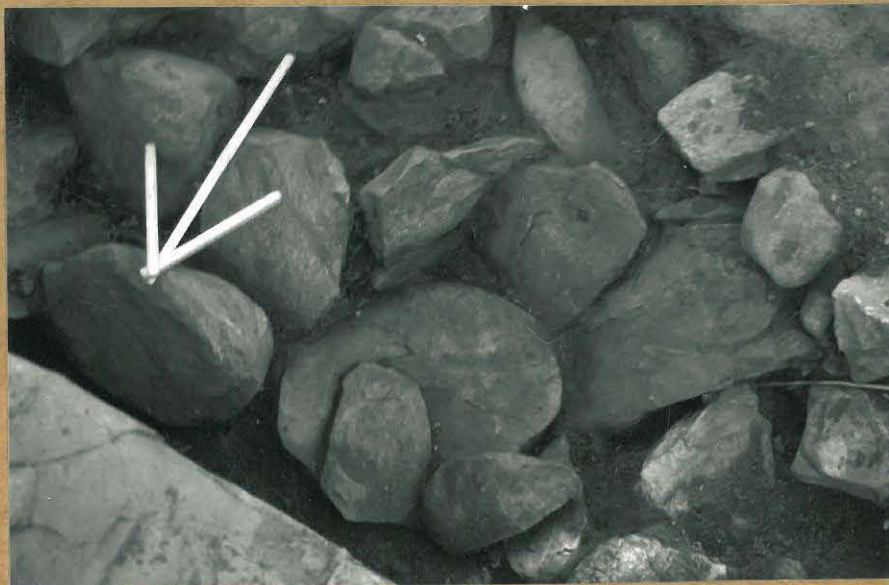
neg. 99334

Kivetty kuoppa
ruuduissa 998-999/
960-961 puoliken-
kuopalle kaivettuna.
Ympäristöinä tasona on
3. kivi kerros.
Kuvattu kaakosta.



neg. 99335

Kivetty kuoppa
ruuduissa 998-999/
963-964 puoliken-
kuopalle kaivettuna.
Ympäristöinä tasona
on 3. kivi kerros.
Kuvattu lännelounaasta.



neg. 99386

Kivetty kuoppa
ruuduissa 973-975/
970-972 rökeliön
30 alla kuvattu
ylhäältä pohjois-
luoteesta.

Fi E.-L. Schulz

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



Röykkiön 32
profiili
kuvattuna

neg. 99293



Röykkiön 33
profiili.

neg. 99306



Röykkiön 34
profiili
kuvattuna
lähes pohjoisesta.

neg. 99292

F: E.-L. Schulz

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



Röykkön 35
profili.

neg. 99291



Röykkön 44
profili.

neg. 99295



Röykkön 54
profili.

neg. 99296



neg. 99336
5
Yleiskuva röykkiöryhmän 31, 30, 45 ja 29
alueelta. Kuvaattu pohjois-koillisesta.



neg. 99368
Röykkiöt 29, 30 ja 45
kuva tona koillisesta.
(Turve potistettu)



neg. 99363
Röykkiö 29 kuvattuna
itäkoillisesta.



neg. 99387
Röykkiö 29:n profiili
etelästä kuvattuna.

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



neg. 99351

Röykkiö 31:n
pinta on pulkistettu
eli erin on
saatu ensimmäinen
kinkerros.
Kuvattu lännestä.



neg. 99362

Röykkiö 31:n
2. kinkerros
kuvattuna
koillisesta.



neg. 99377

Röykkiö 31:n
4. kinkerros
kuvattuna
koillisesta

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



Röykkiön 16
profiili ku-
vattuna
länneestä.

neg. 99388



Röykkiö 17:n
1. kivikerros.
Kuvattu pohjoisesta.

neg. 99381



Röykkiön 17
profiili
kuvattuna
lännestä.

neg. 99389

F: E.-L. Schulz

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994



neg. 99382

Röykkiö 18
kuvattuna etelästä.
Pintamaa poistettu eli
1. kiikerros
näkyvissä.



neg. 99398

Röykkiö 23
kuvattuna
itäkoillisesta.
1. kiikerros
paljastettu.



neg. 99415

Röykkiön 23
profiili kuvattuna
lännestä.

KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI E.-L. SCHULZ 1994



reg. 99294

Röykkiö 43:n
takana työskennellään.



reg. 99325

Konsultointitauko.
Tavolla Satu
Koristo, Eeva-Maria
Viitonen ja Esa
Mikkola.



reg. 99420

Työkalujen
puhdistusta ja
pakkausta
koneilla.
Lämpötila noin +30°C.
Kuvassa mm.
H.-P. Schulz, Kirsi
Schmidt, Ulla Tupala,
Lauri Miettinen.

LIITE KAIVAUKSELLE :
KALVOLA IITTALA NUMMINMÄKI
E.-L. SCHULZ 1994

Tutkimusraportti

Turku 13.02.1995

Terttu Lempiäinen

Kasvitieteen osasto
Biologian laitos
Turun yliopisto
20500 Turku
Puh. 921-633 5559
Fax. 358 21 633 5564
E-mail:terlem@utu.fi

**KALVOLA, IITTALA, NUMMINMÄKI; Arkeologiset
kaivaukset 1994**

Makrofossiilitutkimukset

1. Materiaali ja menetelmät

Kalvolan litalan Numminmäen kaivauksilta (sijainti: Liite 1) kerättiin kesällä 1994 12 maanäytettä makrofossiilisia kasvijäännetutkimuksia varten. Maanäytteet on ottanut FK Eeva-Liisa Schulz. Näytteiden otto paikat on esitetty liittessä 2. Maanäytteet kullutettiin Turun yliopiston Biologian laitoksen kasvitieteen osastossa ja käsiteltiin laboratoriossa samoin kuin on kuvattu Lempiäinen (1985). Näyteaineisto ja maanäytteiden laatu on kuvattu taulukossa 1. Kasviaineiston on kulluttanut pääosin Luk Liisa Tuomi. Määritykset ovat allekirjoittaneen.

Taulukko 1. Kalvolan litalan Numminmäen maanäytteet ja niiden laatu

Näyte No.	Kaivausalue /ruutu	Kerros	Näyte- koko/l	Maan laatu
1.	² 990/951 n. 30 cm	3	2	Punaruskeaa karkeahkoa hiekkaa
2.	994/961 28-30 cm	3	2	Kuten ed.
3.	⁵⁹ 996/963 20-25 cm	3	2	Nokista, karkeahkoa hiekkaa
4.	996/963 20-25 cm	3	2	Karkeahkoa punaruskeaa hiekkaa
5.	998/957 - 20 cm	3	2	Nokista, savista hiekkaa
6.	998/959 - pohja/puolikas - musta alue	3	2	Nokista savista hiekkaa
7.	998/961 20-25 cm	3	2	Punaruskeaa nokista karkeahkoa hiekkaa
8.	1000/963 20-25 cm	3	2	Nokista, punaruskeaa karkeahkoa hiekkaa
9.	² 1000/961 20-25 cm	3	2	Kuten ed.
10.	1004/967 20-25 cm	3	2	Kuten ed.
11.	1006/965 25-30 cm	3	2	Kuten ed.
12.	1010/961 20-25 cm	3	2	Kuten ed.
13.	974/971 - 60 cm - "nauriskuoppa"	-	2	Likaista, hiekkaista, humuspitoista nokimaata

2. Makrofossiilianalyysin tulokset

Taulukossa 2 on esitetty Kalvolan Numminkylän makrofossiilianalyysin tulokset.

Kalvola, Iittala, Numminmäki. Makrofossiilit 1994

Kasvijäänteitä löytyi aineistosta yhteensä 483 ja sienten rihmastopahkoja yli 1000. Kaikissa näytteissä oli hyvin runsaasti puuhiiltä.

Ihmistoimintaa suosivia tai siitä hyötyviä kasvilajeja ovat (Hämet-Ahti et al 1986): jauhosavikka (*Chenopodium album*), pelto-ohdake (*Cirsium arvense*), punapeippi (*Lamium purpureum*), pihatähtimö (*Stellaria media*) ja nokkonen (*Urtica dioica*). Niitty- tai ketokasveja ovat: ahomansikka (*Fragaria vesca*), matara (*Galium* sp.), piipot (*Luzula* sp.), sarat (*Carex* sp.), pukinjuuri (*Pimpinella saxifraga*), monet heinät (*Poaceae*), valkoapila (*Trifolium repens*), nittyhumala (*Prunella vulgaris*) ja orvokit (*Viola* sp.). Puiden jäänteet olivat pääasiassa koivun (*Betula* sp.) siemeniä ja kuusen (*Picea abies*) neulasia. Katajan (*Juniperus communis*) siemeniä tavattiin 12 kpl ja vadelmaa 19 kpl. Hiiltyneiden osuus makrofossiiliaineistosta oli hyvin pieni: 30*/483. Hiiltyneinä tavattiin mataran, katajan, punapeipin, rätvänän, vadelman, nokkosen ja orvokin siemeniä sekä kuusen neulasia.

Kaikki makrofossiillisena tavatut kasvilajit kuuluvat Suomen luonnonvaraiseen kasvilajistoon. Varsinaisia viljeltyjä hyötykasveja ei tavattu lainkaan. Ihmisen vaikutus on kuitenkin selvästi havaittavissa kasvilajistosta, sillä ihmisen toimintaa suosivia kasvilajeja oli suunnilleen puolet määritetystä lajistosta. Mukana ovat hyvin voimakasta ihmistoimintaa indikoivat jauhosavikka ja nokkonen. Varsinainen luonnokasvilajisto on luonteenomaista kuivahkon havumetsän- varjoisen metsänreunan kasvilajistoa.

Puuhiiltä tavattiin hyvin runsaasti kaikista maanäytteistä. Tästä voidaankin päätellä hiiltyneenä tavattujen kasvienkin palaneen löytöpaikallaan tai sen lähellä.

Sienten rihmastopahkat ovat yleisiä runsaasti kasvkariketta sisältävissä

maissa, eikä niillä ole kulttuuri-indikaattoreina suurta merkitystä.

Sammalten ja hyönteisten jäänteitä tavattiin vähän. Kastemadon kotelot olivat yleisiä humuspitoisimmissa maanäyteissä.

3. Kirjallisuus

Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T., Uotila, P., Vuokko, S. 1986:

Retkeilykasvio. - Suomen Luonnonsuojelun Tuki, 544 s. Helsinki.

Lempiäinen, T. 1985: Plant remains from the ancient Lake Mätäjärvi in

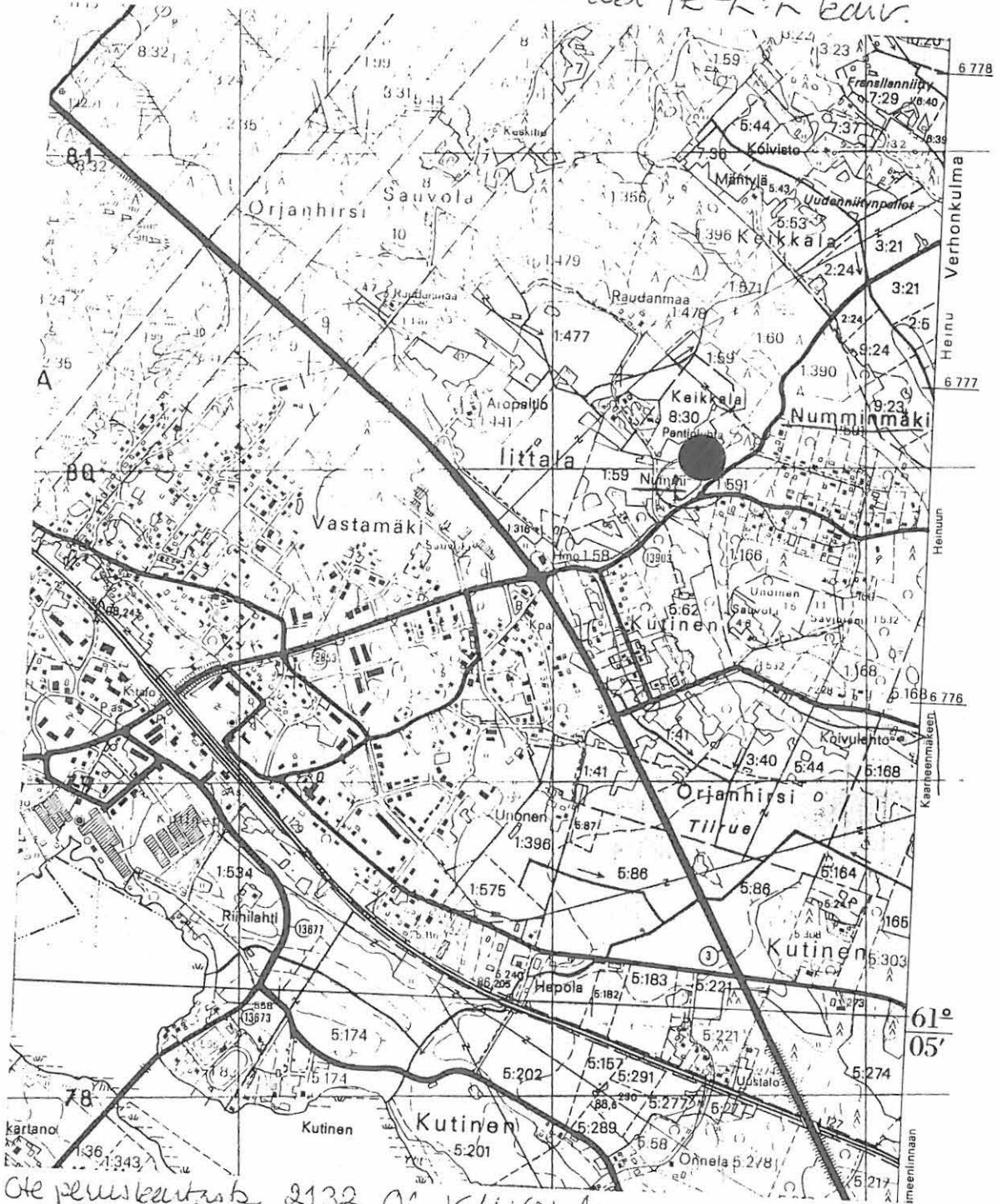
Turku, SW Finland. - ISKOS 5:258-271.

MAKROFOSSIILIT

Kaivausruutu	990/951	994/961	996/963	998/957	998/959	998/961	1000/963	1002/961	1004/967	1006/965	1010/961	974/971	Yht.
KASVILAJI													
Alchemilla sp., poimulehti	1	-	2	-	-	-	1	2	-	-	1	-	8
Alnus sp., leppä	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Betula sp., koivu	52	14	13	-	-	22	4	6	26	7	9	-	153
Carex sp. 2-, sara	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Carex sp. 3-,sara	23	17	27	-	-	5	2	1	4	-	9	-	88
Chenopodium album, jauhosavikka	1	2	3	-	-	2	20	2	-	6	-	-	26
Cirsium arvense, pelto-ohdake	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Cuscuta europaea, nokkosvieras	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Fragaria vesca, ahomansikka	2	-	4	-	-	2	1	2	-	9	2	-	22
Galium sp., matara	1*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Juniperus communis, kataja	2*	-	3	-	-	-	-	-	4*	3*	-	-	12
Lamium purpureum, punapeippi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1*	-	-	1
Luzula sp., piippo	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Picea abies, kuusi/neulanen	7+1*	6	9	-	-	9+2*	5	7+1*	5	7+4*	1*	-	64
" /siemen	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	4
Pimpinella saxifraga, pukinjuuri	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Poaceae, heinät	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Potentilla erecta, rätvänä	3	3+2*	18	-	-	1*	-	1	3	-	-	-	31
Prunella vulgaris, niittyhumala	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Rubus idaeus, vadelma	1+1*	1*	2+1*	-	-	2	1	-	-	4+1*	4+1*	-	19
Stellaria media, pihatähtimö	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Trifolium repens, valkoapila	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Urtica dioica, nokkonen	-	-	-	-	-	10+2*	-	-	-	-	-	-	12
Viola sp., orvokki	-	2	3	-	-	1	1	1+1*	2	3	1	-	15
INDET.	-	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	5
Yht.	99	57	87	-	-	61	35	24	46	45	29	-	483
MUUT JÄÄNTEET													
Sienet/rihmastopakhat	>100	>100	20	12	>100	>100	>100	>100	>100	>100	>100	51	>994
Bryophyta, sammalet	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2
Puuhilli	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++	+++
Kasviroskaa	+	+	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	+
Insecta, hyönteiset	-	2	-	-	-	-	-	1	-	2	10	-	16
Lumbricus terrestris, kastemato/kotelot	9	6	7	-	2	-	4	-	9	-	35	-	72

Tulukko 2. Kalvola, littala, Numminmäki. Makrofossiilit 1994. * hiiltynyt. Jäänteet ovat siemeniä/hedelmiä, ellei toisin mainita.

Kalvola Jittala Numminmäki E-k:n kaiv.



Ote peruskartasta 2132 OI KALVOLA
m 1:20 000